

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

V imenu njegovega Velikanstva kralja!

Okrožno sodišče v Ljubljani je po naredbi z dne 28. dec. 1933, s katero je bila določena glavna razprava, razpravljalo dne 10. jan. 1934 ob 16 uri pod predsedstvom s. o. s. Hudnika Adolfa, v navzočnosti s. o. s. dr. Senka Josipa, s. o. s. Javorška Karla kot sodnikov, odv. prip. dr. Vilfrida Igorja kot zapisničarja, v prisotnosti zas. tožilke Camlek Marije, uradnice v Topolšici št. 8 pri Sošanju, njenega zastopnika dr. Lemeža Milana, odv. v Ljubljani, obtoženca Korena Rudolfa, dopisnik »Slovenca« v Sošanju njegova branilca dr. Kreka Mihe, odv. v Ljubljani javno o. ob. tožbi, ki jo je dvignila zasebna tožilca Camlek Marija pri svojem zastopniku zoper Korena Rudolfa zaradi prestopa klevete po čl. 52 zakona o tisku, ki je po predlogu zastopnika zas. tožilke na kaznovanje, zastopnika obtoženca na opustitev ali vsaj milo kaznovanje, razsodilo: Obtoženec Koren Rudolf, roj. 3. maja 1913 v Podgorju pri Velenju, pristojen v Velenju, dopisnik »Slovenca« v Sošanju je kriv, da je v dopisu, datiranem v Sošanju, dne 29. maja 1933, pod naslovom »20 Jurjev je ukradla« v dnevniku »Slovenec« št. 123 dne 31. maja 1933 na strani tretji, v tretjem stolpcu v sredini, zail zasebno tožilko z besedami: V nedeljo, 28. i. m. je iz blaginje državnega zdravilišča v Topolšici izginilo 20.000 Din. Še predno se je vest o tatvini razširila med ljudi v okolici zdravilišča, so že dobili tati, oziroma tatice. V nedeljo je imela dežurno službo v upravi zdravilišča uradnica Marija Camlek. Popoldne okrog šestih je prišla v Sošanju k neki znanici, pri kateri je hotela shraniti večjo svoto denarja. Znanica pa tega ni hotela in je v sumu, da z denarjem najbrže ni vse v redu, obvestila svojega očeta, ki je opozoril zdravniško upravo. Pri pregledu blaginje so res opazili primanjkljaj Din. 20.000. — Ko so gospodinjstvo zvečer prešli v kinu in jo odvedli k zaslišanju, se je čutila zelo užaljena, da rovarji ljudje postavijo okrog njene vesti. Po daljšem obotavljanju pa je pod težo dokazov priznala dejanje. S tem je priobčil in razširil nekaj neresničnega, kar utegne škodovati na časti, dobrem imenu, družabnem ugledu ali pridobitnem kreditu zasebne tožilke.

Zakrivil je s tem prestopo po čl. 52 zakona o tisku in se obsodi glede na čl. 56, t. 2, zakona o tisku z uporabo § 71, t. 5, k. z. na 480 Din denarne kazni, ki se morajo v smislu člena 40, zak. o tisku plačati v roku 8 dni od dne, ko postane sodba pravomočna, ker se bode sicer iztirjalo od izdajatelja lista. Po § 310 k. p. in čl. 40, zakona o tisku mora plačati stroške kazenskega postopanja in izvršitve kazni, ki se izreko za iztirjavo. Po čl. 52, zak. o tisku materijalno odškodnino zas. tožbi v znesku Din. 500. Po čl. 65, zak. o tisku se mora sodba objaviti v »Slovenca« na čelu lista ob obsoljenih stroških, in sicer v prvi številki po pravomočnosti obsodbe.

Ljubljana, dne 10. jan. 1934.

Hudnik I. v.

Konferenca v Zagrebu

Zunanji ministri držav Male zveze, ki se bodo razgovarjali v starih slavnih dvorinah banskih palač hrvatske prestolnice o bodočih nalogah, ki jih bodo morale vsrčiti na mednarodnem polju českoslovaške, Romunije in Jugoslavije, prihajajo v moralnem smislu z dveh različnih bojišč, kjer so se junosko borili. Med tem, ko sta Romunija in Jugoslavija bili v prvi vrsti zaposleni na Balkanu in sicer s pripravi za balkanski pakt, ki je, kot poročamo na drugem mestu, gotov in bo koncem meseca podpisan v Atenah, se je dr. Beneš vrtil okrog podonavskega vprašanja. Dnevni red zagrebskih razgovorov je s tem podan: eni bodo poročali o načinu, kako naj sodelujeta dve zaveznički Male zveze v balkanskem paktu, drugi pa bo predlagal razne možnosti, kako naj se českoslovaška aktivno udeležuje zbiranja, ki se je v sporazumu s zapadnimi velesilami začelo okrog Dunaja.

Nekateri inozemski listi, v prvi vrsti nemški, so, kot je bilo pričakovati, namigovali, da pomeni vstop dveh članice Male zveze v balkanski pakt oslabitev ustanove Male zveze, ki se je razvila v neko v političnem smislu nadrejeno naddržavo. Zagreb bo pokazal, da so vse to prazne sanje, da je balkanska politika, ki se je začela odvijati s pogumno kretnjo našega vladarja in ki so jo po zakazani poti trdovratno izvajali zunanji ministri Romunije in Jugoslavije, politika celokupne Male zveze, da je balkanski pakt zaželen od vseh in da predstavlja za udarnost Male zveze neprecenljivo vrednost, ker nevtalizira v prijateljstvu in slogi ter na načelu nedotakljivosti mirovnih pogodb vse južnovzhodno zaledje Male zveze, po vrhu pa odpira najlepše nade na sodelovanje Bolgarije, za katero je pripravljeno enakovredno mesto v balkanskem paktu. Dr. Beneš se sicer ne bo mogel podati v Solijo, kot je bilo sprva urejeno, ker ga kličejo dolžnosti drugam, toda pred svojim odhodom bo v Zagrebu in v Belgradu brez dvoma izpovedal, skupno s svojimi tovarišema, svojo iskreno solidarnost z novo organizacijo Balkana.

Nekateri inozemski listi, v prvi vrsti italijanski, pa so tudi namigovali, da hoče českoslovaška glede obnove Podonavja hoditi svoja pota in da je s francosko-italijanskim podonavskim načrtom bolj zadovoljna kot pa sta njeni zaveznički. Zadržne dni se je celo slišalo, iz italijanskih virov kaj pa da, da je soudeležba českoslovaške v gospodarskem bloku, ki ga Italija snuje z Avstrijo in Madžarsko, v Rimu celo zaželena že zaradi pozitivne tržajske luke. Tudi to se bo v Zagrebu izkazalo kot neplodno sanjarenje, saj je že praska gospodarske konference Male zveze pokazala, kako nezmožljiva je volja medsebojnega gospodarskega podpiranja pri vseh državah Male zveze in saj bodo trije zunanji ministri v Zagrebu nedvoumno pokazali, da jih vodijo čisto enotna načela tudi v vprašanju Podonavja. Mala zveza ni nikdar silila skozi zid in bo tudi topot pokazala, da je željna sodelovati v Podonavju v vsakem načrtu in v vsaki družbi, samo da ima trdna jamstva, da nikdo v tej družbi ne bo zavratno izpodkopal njenih življenjskih interesov. Če se je dr. Beneš na tem polju spustil malo dalje v spreddje, je to storil kot predstražna skupne, trdne, nezmožljive in nezmožljive fronte Male zveze.

Zagrebska konferenca Male zveze bo imela v povojni zgodovini to izredno tehtno zaslugo, da bo dvignila ustanovo Male zveze iz njene mednarodnopolitične izoliranosti ter jo bo podprla na jugovzhodu s prijateljskim balkanskim paktom, v Podonavju pa z novimi možnostmi uspešnega sodelovanja s sosedi, ki so do sedaj stale mrko ob strani.

Poleg omenjenih dveh točk dnevnega reda pridejo na vrsto še druga vprašanja, kot je recimo razorožitev, ki jih bodo obravnavali. Ratificirati bo treba tudi nekatere nenapadne pakte, ki jih je Mala zveza tekom lanskega leta podpisala. Sklepom praške gospodarske konference bo treba dati izvršilno obliko, da delo ne bo zastalo. Ker je dnevni red letošnjega se-

Sestanek Male zveze v Zagrebu

Mala Zveza - osrednji steber balkanskega pakta in novega Podonavja

Zagreb, 22. januarja. AA. Snoči po prihodu zunanjih ministrov českoslovaške republike in kraljevine Romunije so ministri Titulesco, dr. Beneš in Bogoljub Jevtić imeli v svojih prostorih v hotelu Eksplanade konferenco. Konferenca je trajala do 2. popoldne. V Zagreb je prišel tudi naš poslanik na Dunaju dr. Nastasičević.

Danes ob 10 dopoldne sta se najprvo setala českoslovaški zunanji minister in jugoslovanski zunanji minister Bogoljub Jevtić. Kasneje se jima je pridružil še romunski zunanji minister Nikola Titulesco. Vsi trije so se nato napotili v bansko palačo, kjer so v prostorih, ki so rezervirani za našo kraljevsko dvojico, imeli konferenco. Konferenca opoldne še traja.

Ob 13.30 je priredil minister za zunanje zadeve kraljevine Jugoslavije g. Bogoljub Jevtić banket na čast svojima ministrskima tovarišema iz českoslovaške in Romunije. Na kosilo so bili povabljeni: českoslovaški zunanji minister dr. Beneš, romunski zunanji minister g. Titulesco, minister dr. Andjelinovič, minister dr. Srkulj, ban savske banovine dr. Ivo Perović, komandant armije general Ljubomir Marić, pomočnik ministra zunanjih zadev Božidar Purić, namestnik šefa Centralnega presbiroja Teofil Djurović, šef odeska za tisk zunanjega ministristva Vukašin Životić, ravnatelj tiskovnega oddelka romunskega zunanjega ministra Filotti, načelnik zunanjega ministristva Stevan Pelivanović, izredni poslanik kraljevine Romunije in pooblaščen minister Aleksander Guranescu, pooblaščen minister kraljevine Romunije v Tirani Giunta, g. Nikodije Jovanović, zastopnik Jugoslavije v stalnem tajništvu Male antante, šef kabineta zunanjega ministristva g. Branislav Marković, šef protokola zunanjega ministristva Ilija Novaković, mestni načelnik dr. Krbeč, šef kabineta českoslovaškega zunanjega ministristva Kučera, podban savske banovine dr. Hadži, šef kabineta romunskega zunanjega ministristva g. Buzdugan, stalni zastopnik českoslovaške v stalnem

tajništvu Male antante Jarmilo Spaček, romunski stalni zastopnik Vale Marescu, zagrebski českoslovaški konzul g. Pukl, tajnik zunanjega ministristva g. Protić in dr. Kojić, načelnik banske uprave dr. Ivo Mošinski in tajnik bana g. Vojnović.

Popoldne po kosilu so zunanji ministri Male Zveze zopet nadaljevali posvetovanja o točkah dnevnega reda.

Zagreb, 22. jan. e. Ob 4.30 so se vsi trije zunanji ministri Male zveze v svojih avtomobilih odpeljali iz hotela »Esplanade« v banske dvore in se je konferenca točno začela ob 5 pop. Nadaljevali so z razpravljanjem o aktualnih političnih vprašanjih.

Uradno poročilo

Zagreb, 22. jan. e. Ob 19 zvečer je jugoslovanski zunanji minister g. B. Jevtić prebral častnikarjem sledeči komunikacije:

»Stalni svet držav Male zveze je imel reden sestanek danes, dne 21. januarja 1934 v Zagrebu. Izmenjane so bile misli in pogledi na splošen političen položaj in so se pri tem pretresala vsa vprašanja, ki so zadnji čas bila na dnevnem redu glede zadnjih mednarodnih dogodkov. V vseh vprašanih vlada popolna soglasnost in ta je omogočila, da se je ugotovilo enotno postopanje v bodočnosti. Tako so se obravnavala vprašanja, ki se tičejo razorožitvenega problema, in razgovarjali so se tudi o balkanskem paktu kakor tudi o odnosih od vseh sedesnih držav. Odnosaji s Sovjetsko Rusijo in njihov razvoj v bodočnosti so bili predmet pazljivega razmišljanja. Kar se tiče revizionizma in revizionistične propagande, podčrtava stalni svet svoje od zdanaj znano stališče in bo na tem stališču čvrsto in odločno vztrajal. Preprečil bo s tem vse nesrečne posledice za mir in bo s tem tudi onemogočil vse poskuse mednarodne nesloge. Stalni svet je h koncu razpravljaj o delu gospodarskega sveta Male zveze. Stalni svet je sprejel na znanje predloge in resolucije tega sveta kakor tudi načrt o kupovanju in prodajanju med državami Male zveze za l. 1934. Sklenili so, da se predložijo vsi sklepi gospodarskega

sveta Male zveze vsem trem državam v odobrenje. Pretresala so se tudi vsa vprašanja, ki se tičejo vseh treh držav, in so osvojene respektivne rešitve. Naslednje zasedanje bo v mesecu maju v Bukareštu.

Ko je g. Jevtić prečital ta komunikacije, je nadaljeval: Evo, gospodje, naš komunikacije! Ta komunikacije je podoben ostalim našim komunikacijam, ki jih Vi dobro poznate in ki jih razumete čitati med vrsticami. Zahvaljujem se Vam v imenu svojih tovarišev kakor tudi v lastnem imenu za Vaše sodelovanje! (Minister Titulescu vnovič vpada in tudi za Vašo diskrecijo.)

Nato so se zunanji ministri odstranili v svoj salon, da so mogli nocoj prisostvovati ob 20.15 banketu, ki sta ga v njihovo čast priredila ban savske banovine dr. Perović in njegova soproga.

Po svečanem banketu bo ob 22 velik sprejem v banski palači. Na banket in na rout je povabljeno večje število odličnikov.

Casnikarska čajanka

Zagreb, 22. jan. c. Čajanka, ki jo je priredila zagrebska sekcija Jugoslovanskega častnikarskega društva na čast svojim inozemskim tovarišem, pada zelo lepo v okvir vseh priredb, ki spremljajo zagrebski sestanek male zveze. Ob prijetnih zvokih glasbe in ob bogato obloženih mizah se je razvilo veselo razpoloženje med vsemi domačimi in tujimi častniki. Posebno pa se je opazilo lepo prijateljsko razmerje med češkimi, romunskimi in jugoslovanskimi častniki, kar je že na zunaj pokazalo, da vse častikarstvo Male zveze globoko in pravilno pojmuje solidarnost, ki veže narode Male zveze. Na pozdravni govor predsednika zagrebske častnikarske sekcije g. Slavka Jutriša je najprej odgovoril romunski častnikar g. Romulus Dianu, mladi ravnatelj dnevnika »Cuventul«. V imenu mestne občine je zbrane častikarje pozdravil g. Ljuba Hardić, ravnatelj zagrebske trgovske akademije in zagrebski senator. Na čajanko je prišel tudi znani bolgarski politik in bivši minister v Stamboljskijevi vladi Kosta Todorov. Zunanji minister g. Bogoljub Jevtić se je opravičil opolnomočenega ministra g. Božidarja Purića.

Vojna nevarnost na Vzhodu

Nemir zajema ves svet

Strah Anglije za svoj imperij — Rusija pripravljena

London, 23. januarja.

Čprav je bilo ustoličenje princa Pu-Jia za mandžurskega cesarja že davno napovedano, ni očiščeni čin, s katerim je 20. t. m. v mestu Hsin Kingu princ sprejel cesarsko čast od mandžurskega ministrskega predsednika, močno razburkal samo Daljnega vzhoda, ampak vse velesile, ki imajo svoje koristi od Pacifiku. Najbolj je zadel ta čin sovjetsko Rusijo. Iz Pekinga prihaja vest, da so na odločnem ruskem poslaništvu rekli, da se strinjajo z očiščnim mnenjem v Moskvi, kjer smatrajo vstop v mandžurske dinastije kot nadaljnji korak pri udeleževanju japonskega programa, ki bo neobhodno privedel do spora, ako bo Japonska po tej poti nadaljevala. Položaj se presoja tem bolj pesimistično, ker so se

odnosi med Sovjeti in Japonci zopet poslabšali

Kakor znano je sovjetski poslanik v Tokiu Jurjev predlagal japonskemu zunanjemu ministru Hiroti, da naj se pogajanja med obema državama zaradi odkupa transmandžurske železnice od strani Mandžurije nadaljujejo. Rusija je sedaj pripravljena železnico prodati za manjšo ceno, nego je prvotno zahtevala. Ta pogajanja so se pa sedaj zopet prekinila, ker mandžurska vlada noče pristati na ostale pogoje, ki jih Rusija stavlja za odkup. Mandžurska vlada, za katero seveda stoji Japonska, zahteva tudi, da se morajo oni ruski funkcionarji železnice, ki so bili pred par tedni od mandžurske policije zaprti in ki bi se sedaj morali osvoboditi, nadomestiti z mandžurskimi, na kar pa Rusija nikakor ne pristane. Vrh tega pa so odnosi med Rusijo in Japonsko oziroma Mandžurijo napeti tudi zaradi napadov na japonske vojaške transportne vlake, ki so v zadnjem času zopet na dnevnem redu. Mandžurci trdijo, da so napadali v službi sovjetov oziroma komunistov. Razume se, da tudi demonstracije Mandžurcev, ki so bile v Harbinu pred ruskim ravnateljstvom železnice, ker Mandžurci zahtevajo, da bi se tarifi določili v mandžurski valuti mesto v rubljah, niso izboljšale odnosov med Sovjeti in Japonsko.

stanka res preobložen z vprašanji, ki so za obrambo naših političnih in gospodarskih interesov življenjske važnosti, izražamo željo, pozdravljajoč vse tri zunanje ministre, da bi razgovori potekali v polnem soglasju in dozorli v koristne sklepe za vse tri zaveznice Male zveze.

Krvoločni atentat na železniški vlak pri Brežeah, ki je zahteval 3 nedolžne žrtve, delovnega razpoloženja na konferenci ne bo motil. Imel bo le eno posledico, da bo naše zdravo javno mnenje, ki se mu takšne metode brezmišelnega jalovega terorja gnusijo in jih s studom odklanja, le še bolj strnil okrog prizadevanj prijateljev mira, ki v Zagrebu nadaljujejo mirovno zgradbo, ki so jo pred 12 leti začeli in v kateri naj prebivajo trije zdravi, delavni, krščanski narodi.

Konferenca v Singapuru

V Londonu so seveda zaradi razvoja dogodkov na Daljnem vzhodu ečdale bolj vznemirjeni. Posebno vojaški krogi silijo na to, da bi se imperij zadostno pripravil za slučaj konflikta med Japonsko in Rusijo. V Singapuru je sklicana britanska pomorska konferenca. V Singapuru je došel viceadmiral sir Friderik Dreyer, poveljnik angleške eskadre v kitajskih vodah. Admiral je takoj zbral vse vojaške oblasti mesta in razložil resnost položaja, ki zahteva močno vojaško obrambo Singapura. Dospeli so tudi viceadmiral Dunbar Nasmith, ki poveljuje britanski indski eskadri, viceadmiral Hyde, poveljnik avstralskega brodogradnje, in kontreadmiral Wattson, komandant novozelandske divizije. Konferenca se vrši na admiralski ladji »Kent« in je zbranih pred Singapurom 20 britanskih vojnih ladij.

Vznemirjena Nizozemska

Angleška pa ni edina, ki se pripravlja za dogodke, katerih se je na Pacifiku bati. Tudi Nizozemska smatra, da je njena pomorska obramba na Daljnem vzhodu nezadostna, in namerava sklicati na Malajskem otočju podobno pomorsko konferenco, kakor jo je sklicala Anglija.

Francija in Italija posredujeja

»Agence Economique et Financiere« priobči članek bivšega predsednika vlade g. Herriota pod naslovom »Triptyque«. Pod tem imenom razume bivši premier skupino držav prvega reda svetovne Rusijo, Združene države in Japonsko, med katerimi bi utegnili priti do oboroženega spopada. G. Herriot v zvezi s tem razglablja, kakšno stališče naj zavzame Francija sprito tega kočljivega položaja, in pravi, da bo Francija nadaljevala svojo politiko spoštovanja pogodb, ki jih je podpisala. Francija globoko spoštuje tri velesile, ki si stoje na Daljnem vzhodu nasproti, in bo vedno na razpolago za prijateljsko posredovanje, da se ohrani na Daljnem vzhodu prav tako kakor povsod drugod na svetu tista vez, ki je Franciji najdražja: mir.

V zvezi s tem je treba omeniti tudi neki članek italijanskega diktatorja Mussolinija v mednarodnih listih, v katerem Mussolini opozarja na

možnost sodelovanja Kitaja in Japonske v bodočnosti, ker je Kitajska zelo razočarana, da so jo tako Evropa kakor Rusija in Amerika v mandžurski zadevi pustile popolnoma na cedilu. Mussolini meni, da bi morale evropske velesile zavzeti enotno stališče glede daljnovzhodnega vprašanja in da bi morale skušati priti do sporazuma z rumeno raso, če hočejo odvrniti takozvano rumeno nevarnost. Italija je najbolj poklicana, da v tej zadevi posreduje.

Moskva, 22. jan. AA. Na zborovanju komunistične stranke v Moskvi je imel Kaganovič govor, v katerem je med drugim izjavil:

Položaj na Daljnem vzhodu je napet. Pripravljeni moramo biti vsak trenutek za napad. Zato glejmo, da okrepimo svojo vojaško moč. Japonski uzurpatorji zastrupljajo odnose z nami, toda naša vojska se bo znala dostojno upreti vsakomur, kdor bi hotel le ped naše zemlje.

Tokijo, 22. jan. AA. Danes je japonski cesar sprejel ostavko, ki jo je podal minister Araki. Za njegovega naslednika bo jutri imenovan Senjuroharaši.

Vojni minister Araki - odstopil

Tokio, 22. jan. b. Vojni minister Araki, ki ga na Japonskem splošno imenujejo »Hitler« in katerega so doslej vedno smatrali kot fašističnega diktatorja Japonske, je podal zaradi bolezni ostavko. Araki je pred 10 dnevi zbolel na pljučnem vnetju. Njegovo stanje se je naglo poslabšalo. Določil je svojega naslednika v osebi Senjurio Hajasija, ki je bil doslej generalni inspektor japonskih vojaških šol.

Priprave za krvavi ples

Moskva, 22. jan. b. Tajnik komunistične stranke na Daljnem Vzhodu Lavrentjev je imel v Habarovsku govor, v katerem je rekel, da se Japonska pripravlja na vojno. Japonska je doslej zgradila v Mandžuriji 50 letališč, 2000 km cest in 1000 km novih železniških prog, ki jih še ne prestopajo razlenja. Zaradi tega je sovjetska Rusija prisiljena, da izpolni vsa prometna sredstva na Daljnem Vzhodu. Ker zaenkrat ni mogoče zgraditi druge transsibirske proge, se bo zgradila nova tovarna, da se tako ustvari močna baza na vzhodu v cilju, da se prekrbi vojaštvo v slučaju potrebe z vsem potrebnim vojnimi materijalom.

Japonska podmornica utonila

Tokio, 22. jan. p. Japonsko mornarico je zadela huda nesreča. Največja in najmodernejša japonska podmornica se je zadela ob neko drugo japonsko torpedovko ter se je potopila. Ob tem času je vladala na morju velika snežna nevihta in računajo, da najbrže ne bo mogoče rešiti iz podmornice niti enega moža posadke, ki leži mrtva na dnu morja.

Balkanski pakt bo podpisan v Atenah 31. januarja ali 1. februarja

Zeneva, 22. jan. tg. Iz poučenih krogov Zveze narodov poročajo, da je besedilo balkanskega pakta, ki sta ga se enkrat pregledala romunski zunanji minister Titulescu in njegov grški tovariš Maksimos, sedaj že popolnoma izgotovljeno. Pakt bodo podpisali jugoslovanski, romunski, turški in grški zunanji ministri v grški prestolnici v Atenah. Glede datuma, kdaj naj se izvrši svečan podpis tega pakta,

v katerem si bodo imenovane države medsebojno priznale načelo nenapadanja, politično zvezo in si medsebojno obljubile spoštovanje dosedanjega političnega reda na Balkanu (protirevizionistična klavzula) sporazum še ni dosežen. Brkone bo podpis 31. januarja ali najzadnje 1. februarja. Sicer bo pa zasedanje sveta Male zveze v Zagrebu o tem vprašanju prineslo zadnje odločitve.

Po Suvichevem odhodu

Mednarodno iamtvo za neodvisnost Avstrije

Dunaj, 22. jan. b. Čeprav na merodajnih avstrijskih mestih ni mogoče dobiti nobenih informacij o namerah avstrijske vlade po Suvichevem obisku, se v diplomatskih krogih trdi, da se bo v najkrajšem času pričela mednarodna akcija za ohranitev avstrijske neodvisnosti. Zatrjuje se, da bo Avstrija v tej smeri sama storila prve korake. Ker je dr. Dollfuss prepričan, da mu bodo velesile pomagale, je sklenil, da stori v Berlinu korak potem avstrijskega poslanika v Berlinu, ter bo izjavil, da Avstrija želi, da se vsi spori med njo in Nemčijo rešijo na miren način. Če bo Nemčija nadaljevala svoje podzemsko rovanje v Avstriji, potem ji ne bo preostalo ničesar drugega, kakor da iz sedanjega nacionalnega spora napravi mednarodni spor. Avstrijska vlada razpolaga z dokazi, ki so znani evropskim velesilam in po katerih se vsa nacionalno-socialistična propaganda v Avstriji financira iz Nemčije. Tudi bombe, ki se uporabljajo v Avstriji za kršitve javne varnosti in reda, prihajajo iz Nemčije. Notranji avstrijski položaj je precej ugoden.

Nemški državni kanceler je poslal poziv vsem narodnim slojem, da sodelujejo v borbi za priključitev Avstrije k Nemčiji, ta poziv pa je bil zlasti namenjen avstrijskemu delavstvu. Kakor se javlja, bi se imel vršiti v nedeljo sestanek predstavnika socialno-demokratske stranke s predstavniki strokovnih organizacij, torej strankarskega sveta. Vendar pa so se včeraj sestali le nekateri člani vodstva, kakor Bauer, Deutsch itd. Iz tega je sklepato, da ne vlada popolno soglasje med dunajskim vodstvom in pristajajo socialno-demokratske stranke. Znano je, da med krščanskimi socialci in socialnimi demokrati v številnih avstrijskih krajih, v prvi vrsti v spodnji Avstriji, obstajajo dobre zveze. Razcep s

socialnimi demokrati je prišel do ostrejšega izraza le na Dunaju, kjer je ožje strankarsko vodstvo pod vodstvom vplivnih ekstremnih elementov, ki se je doslej vedno pokazalo nemiropljivo. To se vidi tudi iz pisanja »Arbeiter Zeitung«, proti kateri so izvršene ostre odredbe in je prepovedana njena kolportaza. Sme pa se razposiljati naročnikom.

Dunaj, 22. jan. p. Današnji dunajski listi se bavijo v svojih uvodnikih z uspehi, ki jih namerava doseči Avstrija v zvezi z Italijo. Po pisanju vladnih listov je gotovo, da bo še v teku meseca januarja prišlo do pogodbe med velesilami, ki naj bi zagarantirale avstrijsko neodvisnost napram vsakomur. To pozdravlja list kot največji uspeh avstrijske politike.

Požar v dunajskem parlamentu

Dunaj, 22. jan. AA. Nocojšnji listi poročajo, da je popoldne nastal v kleti dunajskega parlamenta požar. Požar je nastal zaradi kratkega stika. Ognjenjaci so požar pogasili v pol uri. Materijalna škoda je velika.

Avstrija in Trst

Dunaj, 22. jan. AA. »Der Morgens« priobčuje iz Trsta dopis, po katerem se tamkaj vrše različne priprave za avstrijsko svobodno ceno v pristanišču. Zadevna dela so že malone končana. Italijanske oblasti so že sestavile posebne prevozne olajšave iz Trsta do avstrijske meje. Ugodnosti, ki jih nameravajo dati Avstriji, bodo šle preko okvira navadnih olajšav, kakor si jih dovoljujejo države med sabo. Vse te priprave se vrše v največji tajnosti.

Osebnosti

Belgrad, 22. jan. m. Napredovali so: na medicinski fakulteti ljubljanske univerze v katedri histologije za profesorje histologije v 5. pol. skup. II. stopnje dr. Alija Košir, na filozofski fakulteti ljubljanske univerze za asistenta 6. pol. skup. dr. Oskar Reya, na filozofski fakulteti belgrajske univerze za izrednega prof. romanskih jezikov v 4. pol. skup. I. stopnje dr. Stanko Škerlić, za profesorja 4. pol. skup. II. stop. na drž. srednji tehnični šoli v Sarajevu Davorin Volavšek, za profesorja 4. pol. skup. II. stopnje ing. Leon Novak. Nadalje so napredovali: v 9. pol. skup. Jožef Paternost, prometni uradnik, Jakob Šegula, prom. uradnik, Anton Topolovec, prom. uradnik, Dragomir Jordan, prom. uradnik, Franc Ruvadin, prom. uradnik, Oktavijan Sušan, prom. uradnik, Ivan Čai, prom. uradnik, Jožef Dergane, prom. uradnik, Janez Izlaker, prom. uradnik, Ciril Adam, uradniški pripravnik. Za administrativnega uradnika je napredoval Bogomil Lasič, uradniški pripravnik. V 10. pol. skup. je napredoval pomožni prometnik Karlo Belini, doslej uradniški pripravnik. Za pomožna nadzornika električnih naprav sta napredovala Leopold Erjavac in Miroslav Štrajher. Za pomožnega brzojavnega nadzornika je napredoval Jože Rodič, uradniški pripravnik. (Zaradi skrajno slabega telefona ne jamčimo za točnost.)

Belgrad, 22. jan. m. Sv. oče Pij XI. je imenoval za svojega tajnega komornika don Bertoglia, svetnika lukajšnje nunciature. Čestitamo!

V par vrsticah

Budimpešta, 22. jan. AA. V okolici Debrecina so ustanovili novo versko sekto takozv. smejočih vernikov. Med molitvijo morajo biti verniki veseli. Dozda se je vpisalo v novo sekto nad 1000 ljudi.

Dne 3. dec. 1933 je stela Italija 42.692.000 prebivalcev. Od 1. 1932 do 31. decembra 1933 je naraslo italijansko prebivalstvo za 335.275 oseb.

Zaradi narasle Donave je prebivalstvo ob ustju te reke v veliki nevarnosti. Ponokod so se morali zateči na krove svojih hiš. Reševalne akcije so zelo nevarne, ker je Donava tod zelo deroča in pokrita z velikimi ledenimi skalami.

V Porurju so reke narasle, tako da so nastale hude poveljni. Nocoj je bilo čuti tudi več potresnih sunkov.

virju, negovanje ročic, nebrzdano športljarjenje, to ne bo razgajilo žena, ki jih bomo rabili. Ker rabili bomo ženo, ki so pripravljene za žitljenje in njegove zahteve, za njegova bogastva in za njegove prepade, žena, ki bodo prezele v žitljenju sodelovanje za del nove zgradbe, ki vstaja.

ČUDNO MERILO NEMSKIH PASMOLGOV

V neki knjigi, ki jo je nedavno izdal nemški minister za kmetijstvo g. Darre, razvija ta odlični hitlerjevski ideolog upravljanje, kaj prav za prav najbolj loči »severnoevropske narode od židovskih«. Tu on pride do zaključka, da je to seinja (Das Schöcin !). Semitski, torej židovski narodi smatrajo namreč sejinjo za nečisto stvar, medtem ko je seinja pri severnoevropskih narodih predmet posebnega božanskega čiščenja. Pri Germanih je seinja najčistnejša domača žival, pri židih najbolj zaničevana. Moli jantlini v germanških deželah imajo še danes to nečisto stvar dožiti svoje židovske tolske tovaršice s tem, da nekam čudno prihajajo svoj sukunji, kot da bi hoteli posnemati obliko srinjskega ušesa, ter jim kličajo: Vidiš, ti pa tega ne smeš jesti! Ta kritični g. ministra Darreja, če ga pohlečno in človekoljubno prispodobimo razmeram, je zares tako močan, da mora pred njim pasti mnogo, mnogo predsednikov, ki smo jih do sedaj imeli z ozirom na protizidovsko gonjo in tudi glede drugega. (La Croix.)

NASVET, KI JE OBSODBA

»The Daily Telegraph« v Londonu priporoča zanimivo doživetje, ki se je pripetilo Mussoliniju. Predsednik italijanske vlade se je vozil po deželi in je moral zaradi neke manjše pokaare njegovega avtomobila obsedeti nekaj ur v neki cesti. Ker mu je bilo dolgočas, je šel sedet v kino. Najprej so pokazovali italijanski film, ki pa duceja ni zanimal. Zatem so prišle dneвне norosti in ko se je pokazala na platnu silna slika Mussolinija, kot je to obvezna navada v Italiji, se je degnila vsa dvorana in vpila: Živel dace, živel Mussolini! Vse je stalo, samo Mussolini je sedel. Koj na to ga polapaja njegove sosed po rami ter mu reče: Sicer se strinjamo popolnoma z vami, da je vse skupaj ena velika norost in da bi naj s takimi bedastostmi enkrat nekali, toda zanjno cam naselajemo, da bi bilo za vas vendar le boljše, če bi ostali Zgodovinar ne pore, če je Mussolini res in če je sploh imel z odgovoriti svojemu ljubimemu sosedu.

K jugoslovansko-bolgarski trgovinski pogodbi

V trgovinskem ministarstvu se izdeluje načrt za jugoslovansko-bolgarsko trgovinsko pogodbo. Ob tej priliki se nam zdi umestno priobčiti nekatere podatke o stanju bolgarskega gospodarstva: kmetijstva, trgovine, industrije in bančarstva.

Znano nam je, da je Bolgarija do 80% poljedelska država, prav tako kakor naša država. Vendar pa obstoja karakteristična razlika n. pr. med bolgarskim in srbskim kmetom ali hrvaškim in tudi do neke mere slovenskim kmetom, v smislu za stvarnost, ki jo kaže bolgarski kmet v mnogo večji meri nego prvi. Tako n. pr. se vidi ta realnost v tem, da bolgarski kmet preneha s gojitvijo ene vrste poljedelske kulture, ako postane ta nerentabilna in preide na drugo. Bolgarski kmet seje žito, ako mu to kaže; ako to področje trgovsko ne odgovarja, ga zamenja s kulturo krme za živino ali pa se loti kot pravi umetnik — vrtnarstva, ali gojitve vrtnic, kot vinogradnik (lansko leto je izvozil bolgarski kmet čez 2000 vagonov svežega grozdja v inozemstvo) itd.

Po svojih zadrukah: kreditnih, prodajnih in produktivnih, se more bolgarski kmet primerjati k večjemu z našim slovenskim kmetom. Bolgarsko združništvo je visoko razvito. Po podatkih bolgarske poljedelske banke (ki jih je objavil »Bulletin des Chambres bulgares de commerce et d'industrie, Sofia 1933«), ki kreditna zveza vaških gospodarskih združenj, je štela zveza teh združenj v letu 1932: 1626 združenj s 234.759 člani-zadrujarji. Glavnica teh združenj, katera sestoji iz združnih deležev, je znašala l. 1932: 560.692.152 levov. Zadržne vloge so se kretale v zadnjih letih takole:

leta 1929	571.855,03 levov
leta 1930	591.811,656 levov
leta 1931	459.860,102 levov
leta 1932	494.599,074 levov

Zanimivo je, da so zadržne vloge v letu 1932 narasle za 17% napram letu 1931; kljub temu, da je bil v tem času nastopila ekonomska kriza v vsej svoji ostrosti. To dokazuje visoko stopnjo zaupanja bolgarskega kmeta v svoje združništvo in da bil od njega pričakuje rešitve iz gospodarske krize. Zveza je uživala pri bolgarski poljedelski banki, kakor smo zgoraj rekli in je te kredite izkoristila na sledeči način:

v letu 1928	1.037.914,247 levov
v letu 1929	1.292.851,035 levov
v letu 1930	1.390.774,586 levov
v letu 1931	1.508.264,204 levov
v letu 1932	1.665.148,522 levov

Od teh kreditov odpade največji del na kreditne zadruge (v l. 1932: 672.183.644 levov), za tem pridejo vodne zadruge (s 267.155.161 levi) itd., a na zadnjem mestu konzumne zadruge s samo 1.325.152 levov izrabiljenih kreditov. Zadržna posojila nam dajejo sledečo sliko:

leta 1928	594.451,520 levov
leta 1929	829.400,727 levov
leta 1930	891.538,988 levov
leta 1931	910.553,573 levov
leta 1932	946.155,519 levov

Prodajne zadruge so prodale v l. 1932 raznega blaga za 527 milj. levov od tega 251.856.028 levov žita (a najmanj živine, samo za 418.172 levov). Tobaka so prodale za 115.638.894 levov. Kakor je razvidno iz tega se bolgarsko prodajno združništvo bavi v prvi vrsti s prodajo kmetijskih pridelkov in daje s tem lep primer, na kakšen način se kmetom stanju potom prodajnih združenj najbolj koristi.

Združno poslovanje nadzira bolgarska poljedelska banka, kateri se ima bolgarsko združništvo zahvaliti, da je ne samo prebredlo težke dneve ekonomske krize, marveč da je ostalo tudi kljub tej krizi finančno stanje bolgarskega združništva — aktivno.

Zelo velike važnosti za bolgarskega kmeta so vrtnarske zadruge (tafeje). Kmetje ene vasi tvorijo po eno zadrugo, ki si izvoli med člani »predsednika«, »majstor«, »obradbajac« odnosno »tafadjija«, ki izvršuje istočasno predsedniške in blagajniške posle. Člani zadruge plačajo v te zadruge svoje deleže, s pomočjo katerih se na spomlad jemljejo v najem zemljišča, nabavljajo živila, orodje itd. Vsa vrtnarska dela izvršujejo potem člani teh združenj vzajemno in na skupen način pod predsedniškim vodstvom. Jeseni, ob zaključku sezone napravijo majstore novčani vlozeč, ampak le strokovno in pridno delo. Zadruge dele svoje člane v prave člane (izkušene in izučene vrtnarje, ki dobe del čistejšega dobička in v »čerake« (pomočnike), kateri prejemaajo samo dneve. Med člani teh združenj ne obstoje nikaki privilegiji, pa niti za predsednika. Delo je točno odrejeno: eni so zaposleni v vrtnarstvu, med tem ko drugi kuhajo, mestjo kruh, perejo perilo itd. vsi vzajemno, po gestu: vsi za enega, eden za vse!

Bolgarija zavzema danes prvo mesto v Evropi v proizvodnji dišečega rožnega olja. Z njo se more meriti kvečjemu samo še južno francoska pokrajina Provence — v tem oziru. Kakor posli obiranje cvetov, tako živinoreja, destilacija rožnega olja, repičenje olja itd., se vrši na — zadržni podlagi.

Kmetosko gospodarstvo Bolgarije se polagoma racionalizira. Obdelovanje polja se vrši že v mnogih krajih s pomočjo traktorjev in modernih strojev, pri čemur pomagajo bolgarskemu kmetu zadruge, kakor tudi pri selekciji semen, živine, sadja, trde itd.

V Bolgariji ne obstojajo ogromna velepossestva (latifundije) marveč samo mala in srednja posestva kakor je to slučaj v južni Srbiji. Po političnem osvobođenju Bolgarije iz turškega suženjstva, se je bolgarski kmet osvobodil tudi od spahijev in čiluk — sakalijev. Hiperpopolacija obstoja v Bolgariji samo po večjih mestih, drugače pa je Bolgarija zelo redko naseljena (33 pr. na km²).

Najvažnejši žitni pridelki Bolgarije so: koruza in pšenica. Koruze pridelka Bolgarija približno četrtino jugoslovanske proizvodnje, pšenice eno tretjino naše proizvodnje. Za domačo potrebo se seje rž, ječmen, oves, proso in ajda. Za prehrano prebivalstva služijo: krompir, grah, leča in bob. Po nekaterih krajih na jugozapadu se seje riž. Za izvoz prihaja v poštev olje od semen repice, solanice, maka itd. Od industrijskih bilk se goji največ sladkorna pesa, konoplja, lan in na jugu bombaž. V vrtnarstvu so znani Bolgari kot pravi mojstri »basanije« po vsem svetu. Vrtnarstvo se goji po vseh kra-

jih Bolgarije, a najbolj razširjeno v trnovskem okraju.

Pridelovanje tobaka je zelo razvito po celi Bolgariji, razen v severozapadnem in podonavskem delu. Izvoz tobaka zavzema po vrednosti prvo mesto v trgovinski bilanci Bolgarije. Sadjarstvo je šele v razvoju, čeprav je klima zelo ugodna. Slive služijo kmetu v hrano, bodisi suhe, bodisi predelane v marmelado. Med slivami uživa sloves tzv. turška sliva, ki spada po kakovosti v vrsto naše bosanske slive. Važna je kultura jabolk, hrušk, češenj, višenj in kostanja. Oreh služi ne samo za hrano ampak tudi za predelavo v orehovo olje. V južnem delu Bolgarije uspevajo smokve in mandeljuni.

Interesantna je primerjava obdelane površine Bolgarije (103.146 km²) z obdelano površino Jugoslavije.

	njive	pašnike	gozd	nepl. tla
v Jugoslaviji	26%	18%	30%	26%
v Bolgariji	53%	28%	12%	25%

Žitna produkcija se je gibala po statističnih tabelah Ludewiga takole (vse v tisočih tonah):

	1907—11	Ind.	1920—24	Ind.	1925—29	Ind.
pšenica	1051,5	100	792,2	76	1101,5	106
koruza	604,0	100	507,9	82	667,4	110
ječmen	240,6	100	190,4	79	263,7	110
rž	181,4	100	143,6	78	186,1	102
vsa žita	2308,4	100	1836,2	79	2460,0	106

	1930	Ind.	1931	Ind.	1932	Ind.
pšenica	1551,9	151	1775,2	168	1375,8	135
koruza	775,1	128	888,7	147	1054,4	174
koruza	775,1	128	88,7	147	1054,4	174
ječmen	432,6	180	345,3	143	507,0	127
rž	320,5	177	270,6	148	257,4	141
vsa žita	3558,5	145	3520,1	152	3242,0	144

Po teh podatkih vidimo, da se je dvignila povojna žitna produkcija vseh vrst žita mnogo nad predvojno.

Glavni uvoznik bolgarskega žita je bila do nedavnega časa Grčija. Na njeno mesto je stopila sedaj Nemčija. Bolgarsko žito uvažajo nadalje tudi Italija in Avstrija, v manjši meri Francija in Belgija.

Po vrednosti izvoza žita, se kaže sledeči delež v celokupnem bolgarskem izvozu:

	1924	1705,0 milj. levov	ali	29%
1925	1377,7	milj. levov	ali	22%
1926	1489,7	milj. levov	ali	26,5%
1927	1656,1	milj. levov	ali	24,6%
1928	965,1	milj. levov	ali	15,4%
1929	725,4	milj. levov	ali	11,3%
1930	1060,1	milj. levov	ali	17,1%
1931	1380,2	milj. levov	ali	23,2%
1932	944,7	milj. levov	ali	27,8%

Poleg poljedelstva, ki preživlja v ogromni večini bolgarsko prebivalstvo, pa zaznamujemo v Bolgariji posebno v povojni dobi silen razmah industrije, ki daje kruha tisočim in tisočim delavcev, ki se rekrutirajo iz kmetijskega stanja. Bolgarska industrija je napredovala od predvojne dobe za 300%. Celokupni investirani kapital je znašal leta 1932 že 7 in pol milijardo levov (okoli 5 in pol milijarde dinarjev). V bolgarski industriji je zaposlenih okoli 35.000 delavcev. Pogonska sila znaša 180 tisoč k. s. — Letna vrednost produktov se čeni na 6 in pol milijarde levov. Od tega odpade samo okoli 3000 milijonov levov na izvoz (rožno olje itd.), vse ostalo se konzumira doma.

Prvo mesto v industriji zavzema tekstilna industrija z 900 podjetji. Potem elektrotehnična, keramična, kemična itd. Po »Bulletin des Chambres de commerce et d'industrie 1933« je znašal investirani kapital:

	l. 1921	l. 1931
v 103 tekst. pod.	477 milj. lev.	—
v 210 tekst. pod.	—	1442 milj. lev.
v 10 elektr. p.	262 milj. lev.	—
v 39 elektr. p.	—	1055 milj. lev.
v 62 kem. pod.	127 milj. lev.	—
v 107 kem. pod.	—	471 milj. lev.

Ogromen porast bolgarske industrije opazamo zlasti v količinah uporabljenih sirovin. Leta 1921 je uporabilo 1544 ind. podjetij raznih ind. sirovin v vrednosti 2954 milj. levov. V letu 1931 pa se je zmanjšalo število podjetij na 1239; ali so ta podjetja uporabila sirovin v vrednosti 5180 milj. levov. Bolgarska industrija se naglo racionalizira. Ta racionalizacija se kaže zlasti v poprečni vrednosti dnevno uporabljenih sirovin pri enem podjetju. Ta vrednost je znašala l. 1921 230 levov, dočim se je ta vsota zvišala v l. 1931 na 560 levov ali za 37% (vpoštevajoč pri tem že valutarne razlike in spremembe cen).

Od ostalih industrijskih podjetij, se je poleg živilske industrije (ki se je dvignila v 10 letih za 51,7%), razmahnila industrija pijače, tobaka, cementa, mila, rožnega olja, etra in eteričnih olj. Leta 1921 še ni obstajala industrija kavčuka, dočim je znašala v l. 1931 vrednost proizvodov iz kavčuka že 115 milijonov levov. Producerska sladkorja se je v zadnjih treh letih potrojila. Leta 1931 so Bolgari izvozili že 3140 ton sladkorja. Povečanje produkcije sladkorin izdelkov je v ozki zvezi z razširjenjem produkcije glukoze. To povečanje je povzročilo zmanjšanje uvoza čokolade, ki je popolnoma prenehal. Radi ogromnega porasta produkcije rastlinskih olj (za 500%) je skoro popolnoma izostal uvoz raznih jedilnih in industrijskih olj.

Ogromen razvoj tekstilne industrije je vplival na uvoz tekstilnih sirovin. Tako je uvozila bolgarska tekstilna industrija n. pr.

	l. 1921	l. 1931
sirovega bombaža	4 tone	3056 ton
bombažnega predvra	4697 ton	7182 ton
bombažnih tkanin	3202 ton	778 ton

In industrija trikotaže pokriva danes vse potrebščine. Prav tako se koža in njeni proizvodi ne uvažajo več, ker domača produkcija zadostuje.

Bolgarija je pred sprejetjem zakona o industrijski »petletici«. Ta zakonski načrt bo, čim postane zakon, do temelja spremenil obstoječe stanje. Po tem zakonu je zabranjen uvoz vseh sirovin, ki se pridobivajo — doma. Za prevoz domačih industrijskih proizvodov predvideva zakon 50% popust od normalne železniške tarife. Proizvodi domače industrije imajo uživati pri vseh državnih in ostalih javnih nabavah prvenstvo. Na temelju tega zakona se imajo v teku treh let zamenjati vsi tuji uradniki in delavci v industrijah — z domačini. Na vseh vodilnih mestih mora biti 80% domačinov. -g-

Eksplodizija v belgijskem rudniku

Trije Slovenci ubiti

Bruselj, 22. jan. m. V rudniku Vaterchey v Belgiji, kjer živi okrog 1500 slovenskih rudarjev, je 15. t. m. zaradi vnetja plina nastala silna eksplozija, pri kateri so bili ubiti trije slovenski rudarji. Imena nesrečnikov, ki so odšli v tujino za krobom, še niso znana. Ve se le, da so Slovenci.

Tolovajski napad na banko

Basel, 22. jan. c. Senzacionalni napad na Webrovo banko je vsa Švico 48 ur držal v napetosti. Te vrste zločin je edinstven v švicarski kriminalistiki. Lov za zločinci je zavzemal že romantične oblike. Danes je prišlo do senzacionalnega preobrata. Oba zločince sta si sodila sama. Ko je policija obkrožila Margaretin park v Baslu in se z policiji karabinkami približala zločincema, ki sta ležala na klopi, je opazila, da sta oba ustreljena. Njuni trupla sta bili še topla. Zločince sta nemška državljana in sicer se eden piše Kurt Sandweck, po poklicu inženjer, 23 let star, drugi pa je Waldemar Velter, star 25 let, tehnik.

Slovenska dekleta v Belgradu

Belgrad, 22. jan. m. Snoch so se zbrala slovenska dekleta, ki si služijo svoj kruh v Belgradu, v dvorani za katoliško cerkvijo ter so polagale račun o svojem delovanju v Zvezi služkinj v pretekli poslovni dobi. Dvorana je bila nabito polna samih slovenskih deklet, ki so razmotrivala vprašanje vzdrževanja dekliskoga zavetišča v Hadži Prodanovi ulici. To vprašanje postaja z dneva v dan vse bolj pereče, ker postaja vedno večja brezposelnost deklet, na drugi strani pa so stroški za vzdrževanje zavetišča veliki. Po poročilih, ki so bila soglasno sprejeta, je bila izvoljena za predsednico Francka Meden, za tajnico Marija Telina, za blagajničarko pa Tončka Dular. Občnega zbora se je udeležil tudi katehet Tomaž Ulača, ki je zbranim dekletom polagal na srce, naj skrbijo za naše zavetišče.

Zagrebaška vremenska napoved. Jasno, stalno in zmerno hladno.

Utrinki

PUST

V »Kölnische Volkszeitung« čitamo v dolgi oceni velikega poreskega karnevala v Kölnu, ki ga smatramo za neke vrste narodni praznik, tudi sledeče opazke:

»Pustne norosti smo se navadili sprejeti kot neke izraze naše ljudske bili. Karnevalom in na zemljinih plesnih prireditvah posemamo veliko skrb in muje. A nikdo ne misli na to, da pustne prireditve niso ničesar drugega kot ena prokleto urložnost več, da zapravljamo denar in si z alkoholom zatemo glava. Nove oblasti pri nas pa so se postavile na čudno stališče, da je karneval narodni praznik in da ima lahko tudi za gospodarstvo koristne posledice, ne glede na to, da pomeni praznik ljudske bili. Morda hočejo norce oblasti takšno koristno in ljudsko razpoloženje, res uspešni s tem, da bodo karnevalske prireditve odedile esega nagega preživljanja in vse razumnosti. To bi bilo odredilno. Toda kaj bi potem od došednjih pustnih norosti potem še ostalo? Ali bi ne bilo boljše, da se drevo, ki rodi samo gnij in gnusen sad, enostavno podere, celulo od časa do časa morda da hladilno senco. Mesto d. se hoče pust preurediti v očeden in razstranako od policije obkrožen ljudski praznik, ali bi ne bilo bolj enostavno, da se e dobi toliko je izpljenja gotovih ljudskih plasti kratkoročno prepove. Morda ga pa kakega oblasti obdržati zaradi tega, ker bi rade e razdobju vse vrste maske s posebnim prazničnim počastilo — masko kot bistven del obleke sodobnega človeka?«

KAM Z MLADINO?

V »Die Frauenwelt« obravnava skrbna mati vprašanje, kako bo v letošnjem letu v Nemčiji s študirajočo mladino, ki ji nore mladine odredbe brez usmiljenja zapirajo pot na visoke šole. Sama 15.000 akademikov bo smelo biti letos na nemških univerzah, od teh pa samo 1500 ženskega spola. Ko pride do konkretnih predlogov glede tega, ki so dovsledni gimnazijci, pravi ta skrbna mati H. St.: »Vendar ne pustite svojih hčerke, da po dovrečeni gimnaziji ali po izstopu iz dekliskih šol leparijo doma in brez koristi zapravljajo čas. Nevedite jih v okviru domačega gospodinjstva, da bodo

Atentat na brzovlak Dunaj-Zagreb

Peklenški stroj eksplodiral v direktnem vozu Berlin-Sušak med postajama Videm-Brežice — Eksplozija je ubila tri potnike, ki so zgoreli, ker se je vnel plin za razsvetljavo

Belgrad, 22. jan. AA. Davi ob 5.50 je med železniškima postajama Videm-Krško in Brežice na km 36.4 eksplodiral peklenški stroj v direktnem vozu Berlin-Dunaj-Maribor-Zagreb-Sušak, ki je bil priklopljen brzemu vlaku Dunaj-Zagreb. Ta voz je odpeljal iz Berlina včeraj 21. t. m. ob 7.50 zjutraj in prispel na Dunaj (zapadna postaja) ob 20.30 isti dan. Tam so ga priklopili na južni postaji omenjenemu brzovlaku, ki je odpeljal z Dunaja snoči ob 21.30. Takoj po eksploziji se je vnel plin za razsvetljavo; ogenj je objel ves vagon in je ta skoraj popolnoma zgorel.

Ko se je pripetila eksplozija, se je vlak takoj ustavil in so goreči vagon odklopili, obenem pa začeli reševati potnike v njem. V vagonu je bilo 13 potnikov, 3 od njih je eksplozija ubila in so jih našli zgorele v vagonu. Njihova identiteta še ni dognana.

Od ostalih potnikov je lažje ranjen avstrijski državljani dr. Fritz Stern iz Gradca ter so ga takoj prepeljali v brežiško bolnišnico, kjer so mu dali zdravniško pomoč.

Ko so odklopili pokvarjeni vagon, je brzi vlak nadaljeval vožnjo in je pripeljal v Zagreb z majhno zamudo.

Peklenški stroj je bil spravljen v sedežu enega izmed kupejev.

★

Ker vse do zdaj ugotovljene okoliščine dokazujejo, da so spravili peklenški stroj v omenjeni vagon v inozemstvu, je oblast odredila, da se morajo vsi vagoni, ki pridejo iz Avstrije, na obmejnih postajah zamenjati z našimi.

Na kraj nesreče je prišla preiskovalna komisija.

Strašna smrt pod brzovlakom

Borovnica, 22. jan.

Danes ob četrti na eno popoldne je povozil brzovlak Trst-Dunaj nad vasjo Breg pri Borovnici 65 letno Teibanovo mater. Kolesa stroja so ji odrezala obe nogi in jo strašno razmesarila. Ljudje, ki so se takoj po nesreči zbrali na prosti, sprva niti vedeli niso, kdo je ponesrečenka, ker je bila tako strašno razmesarjena. Ugibali so, da je najbrž neka ženska, ki jo je večkrat vrgla božjast. Kar nekdo iz gruč zakliče: »Jezus, Teibanova mati so!« Strašen in v sree segajoč je bil nato prizor, ko je tudi navzoča poročena hči Marjana vsa v obupu zavpila: »Jezus, Marija, ali so res naša mati?« Potem je hči omedlela, padla na tla ter v hipu zdrčala po strmim visokem železniškem nasipu, še predno se je kdo tega zavedel,

še predno ji je kdo utegnil priskočiti na pomoč. Strašna nesreča se je pripetila po nesrečnem naključju. Pokojna Neža je včeraj obhajala svoj zadnji god ter je hotela danes obiskati v pol ure oddaljeni vasi Goritici svojega 98 letnega očeta, hoteč mu ob tej priliki pokazati svoja vozila, ki jih je dobila za god. Da bi si skrajšala pot, je šla namesto po cesti, kar naravnost po železniški progi. Brzovlak je pridrvel od zadaj izza ovinka ter v hipu sunil nesrečno ženo, jo podrl po tleh ter jo pustil v zgoraj navedeno utegnila bistveno predugečiti volivni rezultat. Radi teh razlogov je moralo upravno sodišče odločiti, kakor je zgoraj navedeno.

Blagi ženi mir in pokoj, svojem pa globoko sožalje vseh, posebno vaščanov Breg in Pako, ki z bridko prizadeto rodovino sočustvujejo.

Občinske volitve v Križevcih pri Ljutomeru

Upravno sodišče v Celju je pod št. A 413/33 izdalo tole odločbo:

Zoper občinske volitve, ki so se dne 15. oktobra 1933 vršile v občini Križevci, okraj Ljutomer, se je v volivnem imeniku vpisani Bratina Alojz, posestnik v Križevcih, dne 21. oktobra 1933, torej v odprtem roku 8 dni po dnevu volitve, pritožil na upravno sodišče v Celju.

Upravno sodišče je po § 50. zakona o občinah v nejavni seji odločilo:

Pritožbi se ugoditi in razveljaviti občinske volitve radi nepravilnega postopanja volivnega odbora, s tem, da se morajo po § 50., odstavek 5. zakona o občinah v mesecu dni od prejema dne te odločbe vršiti nove volitve.

Zoper to odločbo ni pravnega sredstva.

Razlogi:

Pritožitelj navaja, da so se pri volitvah za občinski odbor v Križevcih dogodile med drugimi tudi sledeče nepravilnosti:

1. da mu je volivni odbor kot predstavniku liste Vaupotič Matija onemogočil vsako glasovanje pri glasovanju s tem, da mu je predsednik volivnega odbora odkazal osamljen sedež na koncu dolge mize, da mu ni izročil na vpogled nobenega imenika, seznama in zapisnika, da mu je zabranil zapisovanje oziroma beleženje volivcev odnosno, da mu je prepovedal delati znake, iz katerih bi bilo razvidno, za katero listo je kdo volil in da mu je smel pogledati v zapisnik samo dvakrat;

2. da je volivni odbor dopustil, da je s pooblastili glasovalo 28 volivcev, ne da bi bili osebno prišli na volišče.

Upravno sodišče je moralo pri tožbi ugoditi radi tehle razlogov:

Ad 1. Na podlagi ugotovitev v zapisniku o poslovanju volivnega odbora v času glasovanja v zvezi z izjavo predsednika volivnega odbora z dne 25. oktobra 1933, smatra upravno sodišče zgoraj navedena trditve za dokazane. Ker so zgoraj navedena dejstva takega značaja, da onemogočajo predstavniku kontrolo pri glasovanju in ker je s predstavnikovo pravico prisostvovanja bistveno združena tudi pravica kontrole poslovanja odnosno glasovanja, je bilo v tem pogledu postopanje volivnega odbora nepravilno. Tako nepravilnost pa je obenem utegnila bistveno vplivati na izid volitev. Radi tega je bilo v tej točki ugoditi pritožbi.

Ad 2. Po čl. 35 zakona o občinah smejo volivci glasovati samo osebno. Tudi § 22. banovinske od-

redbe o postopku pri volitvah občinskih odborov le dovoljuje, da sme volivec, ki radi težke telesne hibe ne bi mogel glasovati na način, predviden v § 20. te uredbe privesti pred volivni odbor pooblaščenca, ki glasuje namesto njega. V danem primeru pa je iz zapisnika o poslovanju volivnega odbora v času glasovanja razvidno, da je s pooblastili glasovalo 28 volivcev, ki se volitev osebno niso mogli udeležiti. Tudi ta nepravilnost bi v zvezi z zgoraj navedeno utegnila bistveno predugečiti volivni rezultat. Radi teh razlogov je moralo upravno sodišče odločiti, kakor je zgoraj navedeno.

Vse druge nepravilnosti, ki jih navaja pritožba, bi bile — tudi če so resnične — podrejenega pomena, vsled česar se sodišče z njimi tudi ni bavilo.

Celje, dne 19. decembra 1933.

Tečaji za agronome

Belgrad, 22. jan. AA.

Društvo jugoslovanskih agronomov je organiziralo na poljedelskih fakultetah v Belgradu in Zagrebu tečaje za agronome, ki delujejo med prebivalstvom. V ta namen je društvo dobilo 95.000 Din od ministrstva za kmetijstvo kot podporo za stroške pri organiziranju teh tečajev.

Tečaj v Belgradu se je začel 15. t. m., končal se bo pa 31. januarja, v Zagrebu se bo pa vršil v drugi polovici meseca februarja. V Belgradu se vrši tečaj za agronome iz dunavske, moravske, vardarske, drinske in zetske banovine, v Zagrebu se bo pa vršil za agronome iz savske, dravske, vrbske in primorske banovine. Tečaja v Belgradu se udeležuje 50 agronomov, predavajo pa profesorji poljedelske fakultete in odlični strokovnjaki izven fakultete. Na dan je najmanj 5 predavanj, ostali čas se pa porabi za skupne konference, s profesorji in drugimi strokovnjaki.

Namen teh tečajev je osvežiti pri agronomih, ki so svoje študije že prej končali in delujejo zdaj med prebivalstvom, staro znanje in da se seznanijo z novimi izsledki v raznih panogah kmetijstva, da bodo mogli v bodoče čim uspešneje delovati na vseh poljih našega kmetijstva.

— Nosečim ženam in mladim materam priporočamo naravno »Franz-Josef« *grenčico* do urednega delovanja želodca in črev.

različnih oblikah drobnih snopčev. Kako vse drugače je bilo to že dolga desetletja pri kulturnih zapadnih narodih, ki rajši greše v drugo smer, po enoličnosti — francoska rumena knjiga! Če te danes obišče tujec, se s slovenskim oddelkom svoje knjižnice lahko kar pobaha: zbrani spisi, knjižne zbirke in založništva so prinesle v naše knjižne izdaje veliko reda — in prav je tako.

Med prvimi je spoznala svojo nalogo v tej smeri Mohorjeva družba, ki je 1923 (torej tudi desetletnica zbirke!) izdala skromni prvi zvezek svoje knjižnice. Neznaten po obliki in obsegu je komaj mogel vzbujati upanje, da se kdaj razraste v lepo vrsto 60 knjig. Knjižnica je rasla deloma iz »Mladike«, deloma iz rednih letnih knjižnih darov, deloma iz izrednih izdaj. Ni prevratne držnosti, ali zdrav čut za širjenje dobrega branja diha iz teh knjig. Marsikako delo pretekle dobe je pozabljeno, ker ni našlo poti iz lista v samostojno knjigo. Je že tako: list nosi letnico in z njo pečat prihodnosti, tako da kar brž zastara; komaj kdo, ki išče primernega berila, bo segel po starem letniku leposlovnega glasila. Knjižna ima več odpornosti proti pozabi, več trajne vrednosti. Zato je res pametno, da se večja dela ponatiskujejo. Še manj verjetno je, da bi kdo zaradi enega ali drugega dela kupoval ves letnik časopisa; in vendar sicer marsikrat pogrešamo kakšno važno delo, ki si ga želiš imeti pri roki. Tako je mogoče, da smo prišli do bogate zbirke »Mohorjeve knjižnice«, ki ob svoji desetletnici postavlja pred nas 60 knjig. Zbirka pomenja lepo obogatitev za slovensko izvirno ustvarjanje, saj je izšlo v njej kar 19 izvirnih leposlovnih del; sem pa še nista pristihi dve knjigi izborov ter smehu in zabavi posvečena knjiga »Trdi orehi« *pouku je namenjenih*

Ali Jugoslaviji res grozi rumena gospodarska nevarnost?

»Deutsches Volksblatt« *v Novem Sadu je v nedeljski številki prinesel o rumeni gospodarski nevarnosti, kakor nazivlje japonski dumping, to-le poročilo, katero ponatiskujemo v vednost svojim bravcem:*

Zadnja dva tedna domače časopise vsak dan objavlja senzacionalna poročila o prodiranju japonskega dumpinga v Jugoslavijo ter s svojo fantastično vsebino vznemirjajo vso jugoslovansko javnost.

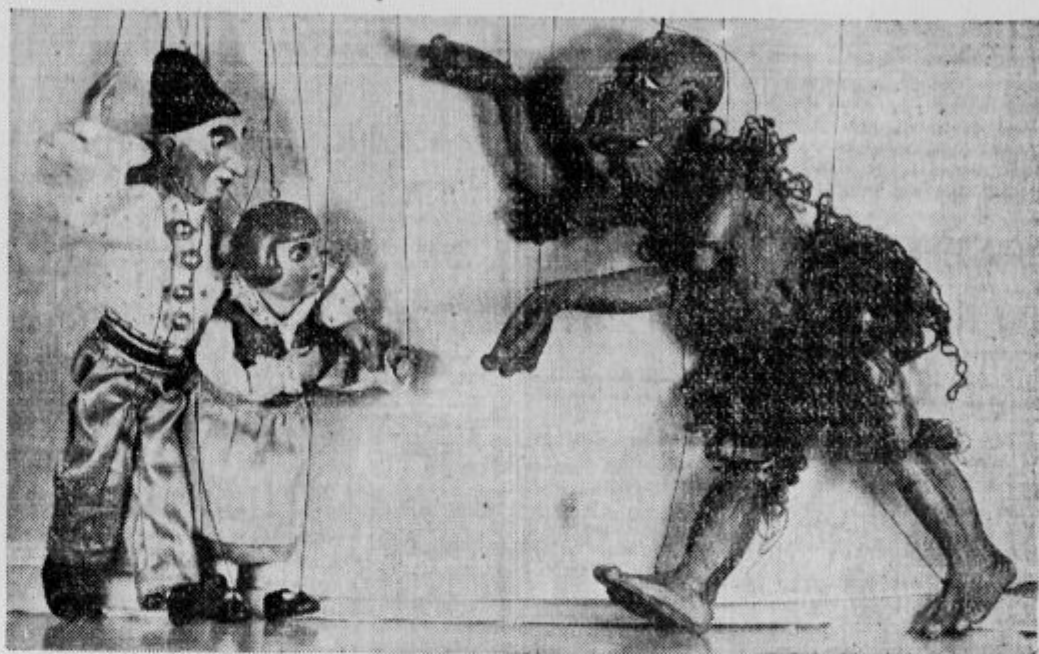
Resnične so bajno nizke cene, kakor: en tucat svilenih moških srajc za 125 Din, en tucat kopalnih trikojev za 8 Din, en tucat svilenih ženskih nogavic za 28 Din, ženske snežke 42 Din, galoše za moške ali ženske 19 Din, ženski čevlji 40 Din, moški čevlji 70 Din, žarnica 5 Din, kolo 300 Din itd. Ampak te v dinarje preračunane cene veljajo na Japonskem, torej brez carine, brez prevoznine,

brez zavarovalnine in brez drugih stroškov, ne pa na drobnem jugoslovanskem trgu, kakor domače časopise poudarja.

Pomisliti pa je treba, da naša carina za 100 kg svile znaša 400 zlatih dinarjev in zraven še druge dodatke, za gladke ženske čevlje 95 do 100 Din, za gladke moške čevlje 105 do 125 Din. Kdor to pomisli, bo uvidel, da z japonskim dumpingom ne bo nič kaj prida, da je bilo veselje konzumentov pre zgodnje, strah jugoslovanskih industrijev in trgovcev pa precej neutemeljen, ker izredno visoke carine celo najcenejše japonsko blago hudo podraža.

Neposredne rumene gospodarske nevarnosti pri nas torej prav za prav ni, čeprav je treba povedati, da bi v idealnem smislu lahko nastala po časopisu, ki je slabo poučeno in ki zato nevede javnost slabo poučuje.

„Povodni mož in Ančka“

Prizorček iz igre: Gasperček vzame Ančko v zaščito pred povodnim možem.

Tudi druga uprizoritev novega marionetnega gledališča v palači Vojne zavarovalnice je privabila tako številno občinstvo, da je bila dvorana obkrajata polna: ob 3 in ob 5. Predvajali so vsebinsko bogato in igralsko efektivno, po svoji fabuli pa že nekoliko zastarelo češko pravljico igrano »Povodni mož in Ančka«, ki je bila od mladih ljudi z navdušenjem sprejeta. Uspeh, ki ga je druga uprizoritev doživela, je v glavnem zasloga igralcev in režiserja; toliko dobre volje, vneme in tudi znanja so položili v igro, da bi bila uprizoritev kar na višku, če se ne bi vtihotapilo vanjo nekoliko manjših nerodnosti in hib. Vseh teh nerodnosti in hib pa se igralci zavedajo sami, zato jih ne bomo obehali na veliki zvon. S podvojeno dobro voljo in trudom bo prihodnja predstava v nedeljo gotovo še za stopnjo boljša.

Kdor je prihitel k otvoritveni predstavi in k današnji, se ni mogel načuditi, za koliko je bila dvorana preurejena v enem samem tednu. Sedeži so dvignjeni, kakor smo predlagali v prvih poročilih, odprtina ob vhodu v dvorano je zastrta z

zelenim zagrinjalom, akustika je zboljšana, le oder sam je potreben še majhne preureditve, ker v sedanjih zgradbi še vedno duši in požira glasove igralcev. Vse prednosti in napake moderno zgrajenega odra pa se bodo dale ugotoviti še stopnje, ma, s praktično uporabo.

Požrtvovalnost odbornice Krščanskega ženskega društva nam jamči, da se bo novi lutkovni oder s časom povzpел na takšno višino, kakršna mu je potrebna, če hoče res v polni meri vršiti svoje kulturno-vzgojno poslanstvo: plemeniti in bogatiti fantazijo mladih duš. Javnost pa bo podprla stremljenje in težnje novega marionetnega gledališča najbolje s tem, da pridno obiskuje njegove uprizoritve. Opozarjamo že zdaj na novo pravljico igrano »Tonček Plezonček«, ki jo je po pripovedki istega imena dramatiliral za marionetno gledališče g. učitelj France Bevk in katero bodo predvajali prihodnjo nedeljo. Posamezna dejanja v njej so močno razgibana in prepletena z domisljami, ki bodo gotovo še bolj navdušila mlado občinstvo, kakor jih je navdušil »Povodni mož«. M. K.

2 otročička zadušil dim

V vasi Horgoš pri Subotici se je v soboto zjutraj v družini brezposelnega delavca Adama Katona zgodila tale huda nesreča:

Adam Katona je brez posla. K sreči ima njegova žena delo v papirnici. S svojim zaslužkom vzdržuje vso družino. Doma pa mora gospodinjiti brezposelni mož. Ko je v soboto zjutraj žena odšla na delo, je okrog 8 tudi mož odšel na trg po živila za kosilo. Doma pa je pustil dva otročiča, stara 5 in 3 leti, ki sta še spala v svoji posteljici. Predno je odšel, je še zakuril peč, da bi otrok ne zeblo, ko bi medtem hotela vstati.

Ko je očka odšel, se je zgodila nesreča. Najbrže sta se otroka začela igrati z žerjavico, kajti posteljina je začela tleti in nastal je hud dim. Ko se je oče vrnil s trga, je opazil, da se iz stanovanja strahno kadi. Na tleh je našel oba otroka že nezvestna. Brž ju je nesel na zrak in ju začel oživljati. Ampak otroka sta vkljub vsemu prizadevanju kmalu nato umrla, ker sta bila že prehuho zastrupljena.

Z ubogim očetom, ki je naznanjen državnemu pravdnistvu, vse sočustvuje.

Novo praznovanje v rudnikih

Trbovlje, 22. jan.

Kar tri dni se bo praznovalo v tem tednu pri rudniku. Zaradi dobrega odjema premoga je navdajalo rudarje veselo upanje, da vsaj nekaj mesecev ne bo treba ob delavniških praznovanju.

V soboto pa je bila naenkrat razglašena neprijetna novica, da se bo ta teden praznovalo kar tri dni.

Na premoegu samem bo menda zaposlenih še več ljudi, praznovanje bo pa bolj zadelo tiste, ki delajo pri postranskih delih in na zunanjih obratih. Kriza za rudarje torej še ne ponehava.

★

Samaritanski tečaj za žene in dekleta priredi žensko društvo v Društvenem domu. Začetek tečaja je danes (torek) popoldne ob petih. Tečaj bo zopet vodil g. dr. Jensterle in bo trajal približno šest tednov. Upati je, da bo tudi letos tako lepa udeležba ko lani, ker ne bo ponavljanje, ampak nadaljevanje lani začelih zanimivih predavanj.

J. Šolar:

God slovenske knjige

Mohorjeva knjižnica je postavila v svojo vrsto 60 številko. Kakor se radi spominjamo velikih mož ob njihovih obletnicah, tako smo upravičeno veseli takega uspeha ob naši knjigi. Mohorjeva knjižnica ni sicer prva slovenska knjižna zbirka, ki je dosegla to številko, a je zbirka tako lepa, tako zdrava, da javnost njenega pomena in uspeha ob šestdeseti knjigi ne sme in ne more prezreti, toliko manj, ker se tako skromno odteguje hrupnemu ponujanju in jo še po naših knjižnih oknih le redkokdaj vidiš.

Prišli so za knjigo najugodnejši meseci, ko se nam zapira nvanji svet v temo in mraz, pa si želimo polnosti življenja, njegove pisanosti in svoje sobe. Kdo nam jih laže pričara ko knjiga! In zadnja leta smo pri nas v tem pogledu tako bogato preskrbljeni, da smo v zadregi zaradi obilice ne radi pomanjkanja. Knjižna kultura je pri nas dosegla tako hiter in tako lep in vesel vsestranski razmah, da nas v tem pogledu tujec občuduje, če mu ga pokažeš. Kako težko je bilo to še pred leti! Če izvajamo liste (pa še teh ne vseh!), nismo imeli nikake urejenosti, ne po literarnem izdajanju; ne po vsebinski, ne po literarni, ne po formalni strani; vsaka knjiga je rasla čisto neodvisno od druge, pogled na slovenski oddelek v knjižnici je bil kar žalosten in ni mogel vzbujati samozavestnega ponosa. Še kak Ivan Cankar, ki je izšel domala ves pri istem založniku, ki je tako enoten po svojem jedru, je bil v svojih knjižnih izdajah tak, da iz vrste njegovih del ne vidiš kar nič enotnega, velikega, ker se ti vse razdrobi v

15 odlično pisanih knjig večinoma od domačih pisateljev; lepa pa je tudi prevodna zbirka s 23 knjigami.

1. DOMAČE LEPOSLOVJE

Izmed pisateljev s priznanim literarnim imenom moramo med sotrudniki »Mohorjeve knjižnice« *omenjati na prvem mestu Ivana Preglja. Izšli sta v tej zbirki njegovi povesti »Božji mejniki« *in »Peter Markovič«. ki ju po pravici prištevamo med najlepše njegove stvaritve ljudskega značaja. Pregelj je pač meni originalen v teh povestih ko v »Domu in svetu«, a zato veliko bolj neposreden in pristen v doživljanju in izražanju, kar je seveda v dobro vsaki umetnini, a ljudski prava potreba. Iz obeh povesti nam zadiba tožni obraz Istre z vso grenko lepoto obmorske pokrajine. V obeh povestih nam je pokazal čudovito lepe ljudi in jih pomešal s hudobijo tega sveta s tako silo, da diha iz povesti življenje samo. Bila bi škoda za Pregljeve čudovite darove in še bolj za slovensko ljudsko povest, če bi nam ne bili porojeni ti dve povesti, čemur je gotovo pomagala »Mohorjeva knjižnica«.**

Bilo bi čudno, če bi v taki zbirki pogrešali našega najplodovitejšega pripovednika Franca Bevka, ki je bil prvi urednik »Mladike« *in je tako nekako posredno polagal temelje knjižnici. Njegov »Veliki Tomaž« *je povest, ki nam kaže značajno sliko premočnega uveljavljanja osebnostne sile; to je kos življenja in zemlje tam nekje v hribih nad Cerknem. Starosta med vsemi sotrudniki pa je Franc Jaklič s povestjo »Zadnja na grmadi«. Povesti je zajela snov iz zgodovine, kako je bila sojena zadnja čarovnica v ribniški dolini 1701. Poudarek je v dogodku in**

času, ne pa v miselni zgradbi; lahek in preprost Jakličev jezik se prilaga ljudski povesti. Nekaj prav posrečene in izbrane duhovitosti boš našel v Vadnjalem »Ološkem postržku«. So to dogodivščine šoloobveznega otroka, a take iskreno in doživeto podane, da te kar ogrejejo. Zbirko je otvoril Alojzij Remec s svoje kmečko zaloigo v treh dejanjih »Užitkarji«. Delce je močno in dramatsko res napeto, slogovno zgoščeno skoraj v slogu kakoga Schönhera. Ob njem nam je žal le to, da se je toliko obetajoče ime pisatelja kar nekam izgubilo iz našega slovtva.

Poleg teh imen, ki so knjižnici pomagali z že dobljenim slovesom, imamo pa še druga, ki jim bo knjižnica pomagala do slovesa. So to nova imena, ki si utirajo pot v javnost; reči moram, da ima z novimi deli morda malokatera zbirka toliko sreče kakor »Mohorjeva knjižnica«. Njeno delo je po tej strani zares vsega upoštevanja vredno. Saj smo Janeza Jalena že poznali, ali z »Ovčarjem Markom« *nam je tako pristrčno, doživeto in idilično lepo naslikal plansarstvo v okolici Rodin pod kraj 18. stoletja, da se bo dolgo odlikovalo med najboljšimi deli našega domačinskega pokrajinskega slovstva. Zdravje in solnce planin diha iz povesti tako močno, da ti jih pričara tudi skozi temo in mrkost naših dni prav v srce. Prav zaradi te prirodne lepote in sočlenosti, zaradi tega zdravja bi knjiga morala najti pot v roke dijaštvu. — Svojima dramama »Dom« *in »Srenja« *je Jalen v tej zbirki pridružil še tretje dramatsko delo, ki se prejšnjima pridružuje kakor nekak zaključek trilogije; naslovil jo je »Bratje«. Preko doma in srenje je našel tu zaključek v trojem bratstvu: krvnem, narodnem in socialnem. — Tudi Matija Malešič se je javljal po naših lepo-***

Liubljanske vesti:

Opuščanje obratov - znamenje krize

Ljubljana, 22. januarja.

Po novem letu se je pričelo med ljubljanskimi obrtniki in trgovci nenavadno gibanje, ki sicer še nima značaja splošnosti, je pa zelo značilno in v nekem merilu za mesto tudi nevarno. Številni obrtniki in trgovci so namreč pričeli kar na gosto opuščati svoje obrate. Odpovedi in odjave obratov se na mestnem magistratu ta mesec izredno množijo ter dnevno prihajajo razni obrtniki, ki vračajo obrtne liste, obenem pa morajo tudi razne obrtne zadrugne in trgovski gremiji sprejemati slične odjave, ki so delomačasne, deloma pa trajno veljavne. Vzroki so pač različni, le majhen del pa je med njimi takih odjav, ki bi bile umevne tudi v normalnih časih. Glavni vzrok odjavam in opuščanju obratov je pač zmanjšana kupna moč občinstva zaradi denarne krize in iz te izvirajoča nerentabilnost obratov, dalje pa tudi davčna bremena, katerih mnogi podjetniki pač ne zmorejo. Resnica je, da velika večina ljubljanskega obrtništva, prav tako tudi trgovstva komaj života, mnogo pa jih je, ki jim rešila vzame ves zaslužek in tudi takih, ki imajo zgubo ter delajo le še zaradi upanja na boljše čase.

Tako so se letos izvršile po novem letu naslednje časne, oziroma trajne odjave obratov: najprej je bil časovno odjavljen trgovina z manufakturami, sledila je takoj trajna opustitev konfekcije, za tem je neki velik ljubljanski trgovec časovno opustil svojo trgovino. Sledile so časovne odjave: prodaja avtomobilov, podjetje, ki je kupoval

vala in prodajalo nepremičnine, prodajalnica sadja, krojaška obrt je bila odjavljena deloma časovno, deloma trajno petkrat, trgovine s kurivom trikrat, ena branarija, obrt izdelovanja in razpečevanja higijskih predmetov, trikrat trgovske agenture, dva najemška (obrat, ki izposoja razna vozila), izdelovanje perila dvakrat, vinotoči so bili odjavljeni trije, gostilne pa štiri, dalje ena krznarska obrt, dve brivski obrti, dve trgovini z lesom, štiri-krat ženska krojaška obrt, dve trgovini s papirjem, trgovina s slaščicami in živili, obrt strojnega pletenja, dvakrat čevljarstva obrt, prodajalnica kadilnih in pisalnih potrebščin, pražilec kostanja, dva obrata, ki sta izdelovala in prodajala množinske kovinske izdelke, dalje obrat za izoliranje vodovodnih in parnih cevi, tri trgovine z mešanim blagom oziroma z živili, ena ključavničarska obrt, ena krovska obrt, dvakrat obrt za pokrajinsko fotografijo, ena pekarija, ena mesarska obrt in ena trgovina s čevlji.

Skupno je bilo torej samo v prvih treh tednih v Ljubljani odjavljenih časovno ali trajno 60 obratov. Niso pa to samo mali ali taki obrati, ki jim je bilo že naprej usojeno kratko življenje. Nasprotno: med imeni lastnikov obratov najdemo stara ljubljanska imena in naslove uglednih trgov. Le malo je vmes takih, ki so morali opustiti obrat zaradi konkurze ali podobnega, po večini so to taki trgovci in obrtniki, ki raje opuste svoje obrate, kakor pa da bi se še dalje borili z negotovo kupčijo ter pri tem nosili vsa velika bremena, ki se od njih zahtevajo.

KINO KODEJEVO

Telefon 31-62

Danes in jutri ob 8.

Jan Kiepura. Zbogom ljubezen!

Cene: Din 4, 3 in 2, balkon 5 Din

⊙ **Diplomati Male antante v Ljubljani.** V nedeljo zvečer so dospeli na potu v Zagreb iz Zeneve številni diplomati Male antante, na čelu jim českoslovaški zunanji minister dr. Beneš in romunski zunanji minister Titulescu. Na kolodvoru so jih pričakovali romunski poslanik na našem dvoru Guranescu, českoslovaški konzul ing. Sevcik in romunski konzul ing. Jelačin. V imenu našega zunanjega ministra je pozdravil državniške g. Kojič. Na ljubljanskem kolodvoru je izstopil le dr. Beneš, ki se je nekaj minut sprehajal po peronu. Raznim zastopnikom tiska, tudi inozemskim, sta Titulescu in Beneš odklonila vsako izjavo. Po kratkem odmoru je brzovlak odpeljal diplomate proti Zagrebu.

⊙ **Združenje čeljarjev v Ljubljani** opozarja svoje člane, da z napovedjo davka počakajo, ker davčna uprava še ni prejela od min. finan. odloka, kako naj odmeri davek za leto 1934. Čas prijave obvestimo pravčasno. — Uprava.

⊙ **Pet vlomov pojasnjenih.** V nedeljski številki smo poročali o aretaciji dveh poklenih vlomilcev Albina Illebsa in Antona Menarda iz Dobrunj, ki sta bila zasledena v Komenskove ulici, ko sta nameravala vlomiti v sanatorij Emona. Politijski agenti so napravili v soboto popoldne in nedeljo popoldne razne hišne preiskave in Dobrunjah ter zaplenili tam mnogo blaga, ki izvira iz raznih vlomov. Kakor smo že poročali, sta bila z aretacijo teh dveh vlomilcev takoj pojasnjena vlom v Turkovo gostilno v Streljski ulici in v Triptlovo gostilno na Ambroževem trgu. Sploh se zdi, da sta imela ta dva vlomilca piko predvsem na gostilne. Z njuno aretacijo je pojasnjen tudi vlom v Usekovo gostilno na Borštnikovem trgu, kjer sta pokradla za 700 Din sperečije, dalje vlom v Silvestrovi noči v zadrugno klet na Kongresnem trgu, kjer sta odnesla raznih stvari v vrednosti 800 Din, in pa vlom v restavracijo »Pri rožici v Zidovski ulici, kjer sta odnesla le majhen plen. Policija pa ju sumi, da sta vlomila nedavno tudi v Sokličovo gostilno v Trnovem, kjer je bil odnešen prav znaten plen. Policija je zasliševala tudi večer ves dan oba vlomilca, ki sta dokazanih pet vlomov že priznala. Druga pa zaenkrat še tajita. Zaslišani pa so bili tudi nekateri drugi ljudje v zvezi s temi vlemi.

⊙ **Otroške vozičke krađe.** Raznim predmetom, ki so tatovom zelo priljubljeni, so se zadnje čase pridružili tudi otroški vozički. Krađe jih predvsem po predsoh in hodnikih, kjer jih stranke rade puščajo. Izpred stanovanja inž. Ivana

Poizvedovanja

Očala so bila najdena pri zagrebškem koncertu v Unionu. Dobe se v garderobi.

Izljubljena je bila pretekli četrtek zvečer demarica z manjšo vsoto denarja in ključkom od Zmajkega mostu do Šmartinske ceste. Pošten najditelj naj jo izroči na naslov, ki je v denarnici, ali pa na upravo »Slovenca«.

slovnih listih že pred »Mohorjevo knjižnico«; ali brez nje bi danes najbrž še ne imel kar dveh knjig na knjižnem trgu. »Kruh« je zopet izrazito domaćinska povest, ki nas seznanja z doslej tako malo poznanim življenjem kmeta v Prekmurju, zlasti tistega v ubožni Goricki. Kako trd in grenak je njegov kruh, ki pomenja le drobničnice z mize tistih, ki jim služi, ki pa ga zato ubijajo in zaničujejo. Maloščini ni široka, objektivna in mirna epska narava, ki bi nepristransko podajal svet in življenje, marveč čuti, kako močno mu utripa srce ob vsem dogajanju, kako hrupno po-sega vmes sočustvovanje, kar tuintam oslabi moč dogodka. A v celoti je povest kar lepa obogatitev naše ljudske povesti, toliko bolj, ker je z njo živela nova pokrajina v celotnem narodnem organizmu. Njegova povest »Živa voda« je zrasla iz spora med naprednostjo mladega malo čisti-hlepnega inženjerja in konservativnostjo njegovega očeta, ki ne upa in noče tvegati ničesar, čeprav bi bil rad imeniten in denaren. Pač so morda socialni in gospodarski problemi premalo določno podani, da bi bila povest enako učinkovita kakor prva, a je vendar nadpovprečno dobro delo.

Ime Bogomir Magajna se je šele pred nekaj leti pojavilo v javnosti in vendar na hvalo Mohorjevi knjižnici leže danes pred nami že tri njegove knjige: »Primorske novele«, »Bratje in sestre«, »Gornje mesto«. Če jih preberemo v tej zaporednosti, se boš nehoti spomnil: »Danica« — sestra iz Primorja, »Jelka« — sestra naših po vsem svetu raztresenih in »Marija« — naša duša voditeljica, naša beseda, naša lepota. V vseh teh Magajnovih delih, posebej še v poslednjem, se prepletata pravilna zgodba domišljije in vsakdanja resničnost tako tesno, da se

ti dozdevna gredobija dejanskega dogajanja v zrcalu pravljice nenadoma pokaže v čisto drugačni globini z močeno duhovno resničnostjo, a pravilna zgodba dobiva iz konkretnosti dogajanja tako otipljive in plastične poudarke, da skoraj fizično občutiš duhovni svet pravljice. To je Magajnova silnost in novost, ki mi je porok samoniklega in zelo darovitega stvariteljskega duha, ki bi nam še izčiščen utegnil dati še velika dela.

Z manjšimi deli so se nam predstavili še nekateri drugi pripovedniki, ki jih doslej nismo srečevali v literaturi. Slavko Savinšek je napisal značajno ertico »Grčee«, ki se ji v krepkem risanju kmečkih značajev in kmetijskega življenja pozna, da ji je v slogu botroval Finžgar. Postavlja nas v mojstrstvene hribe. Manj močan je v slikanju kraja in ljudi Franc Seljak, ki bi nam v »Kamenarjevem Jurju« rad podal preko značajne slike še podobo prvih vojniških let, ko so ljudje iskali v okolici Trsta novih smeri življenja, ko so viseli med morjem, nabrežinskim kamenolomom in zemljo, ko so tipali v gospodarsko, politično in socialno novo ozračje. Škoda, da vsa ta sila vprašanih ni našla enako močne oblikovalne sile, ki bi mogla razgibati vse te smeri življenja v orjasko življenjsko borbo, ki bi se v njej vsa ta vprašanja vsaj nekako rešila. — Bolj iz vzgojnega hopenja ko umetnostnega ustvarjanja je napisala Marija Hus svojo povest služkinje »Njene službe«. Družba je z njo stori-la vzgojno dobro delo; knjigo bi moralo poznati vsako dekle, ki odhaja na tuje v službo.

V zbirki imamo tudi dve mladinski knjižici. Josip Brinar, ki mu zviropeška že dolgo časa poje slavo, je napisal »Kosmatina«, ki je kar ljubka zgodba iz notranjskih gozdov. Odli-

Mariborske vesti:

Najmočnejša mariborska stanovska organizacija Ob občnem zboru Krščanske ženske zveze - Dom revežev, pogrebni sklad

Maribor, 22. januarja.

Najmočnejša in najagilnejša mariborska dobrodelna in stanovska organizacija — Krščanska ženska zveza, je polagala v nedeljo popoldne v dvorani na Aleksandrovi 6 račune o svojem delovanju v minulemu letu. Občni zbor je bil izredno številno obiskan ter so zavedne članice prostrano dvorano docela napolnile. Zborovanje je vodila neumorna dolgoletna predsednica in organizatorka krščanskega ženskega gibanja v Mariboru gospa Katarina Baumanova. Slavnostni govor je imel duhovni vodja g. prof. Pavel Živornik, čigar delavnost in vnetost gre v mnogočem zahvala za lepi procvit društva. V govoru je poudarjal, naj članice skrbijo za resno versko življenje pri sebi in v svojih družinah, ker delajo s tem obenem tudi za zemeljsko srečo. Pozival jih je k živnemu dobrodelnemu delu, ki je zlasti v sedanjih težkih časih nujno potrebno. Tehne in globoke besede so tvorile nekaj okvirni program za bodoče delovanje. — Iz poročil je razvidno zlasti veliko ka-

ritativno delo, ki ga je društvo vršilo poleg zasebne dobrodelnosti, ki jo vsrlo posamezne članice. Društvo šteje 1279 rednih, 217 podpornih, 5 častnih in 5 ustanovnih članic. — Krščanska ženska zveza dela že nekaj let na tem, da postavi v Mariboru dom revežev predvsem za tiste, ki nimajo v mestu domovinske pravice, pa so tu preživeli večino let. V ta namen je priredila zveza lani dobrodelno tombolo ter nakazala iz svojih sredstev znesek Din 5000 v tožadveni fond. — Najvažnejšo institucijo Zveze tvori pogrebni sklad. V lanskem letu se je izplačalo iz tega fonda 52.000 dinarjev. Važen je bil tudi sklep o izpremembi posmrtninskega prispevka, ki se je določil radi slabih gospodarskih razmer po naslednjem ključu: do 5 let članstva Din 600, do 10 let Din 800 in nad 10 let članstva Din 1000. Letni prispevek članic v ta sklad znaša le Din 41. — Ob zaključku so bile volilne ter je bil ponovno izvoljen v celoti dosedanji delavni odbor z gospo Baumanovo kot predsednico.

⊙ **Industriji na roko.** Vedno bolj se množi število industrijskih velekonsumentov električnega toka. Velekonzument je ono podjetje, ki doseže gotov maksimum v odjemu ter se mu radi tega prizna izredno znižana dobavna cena električne energije. Na zadnji seji upravnega sveta MP se je priznalo za velekonsumente tekstilne tovarne Thoma, Ehrlich, Jugotekstil in Mariborsko livarno in tvornico kovin inž. Pengg.

⊙ **Novi grobovi.** V Prištaniški ulici 4 je umrla v starosti 70 let gospa Marija Smeh, soproga nastavnice drž. žel. delavnice v pokou. — V bolnišnici sta umrli zasebnica gospa Pavla Schupp, stara 69 let, in delavka Terezija Weingerl, stara 42 let. Blagim rainicam svetila večna luč.

⊙ **Število zaposlenih narašča.** Kakor že poročano, je pričela mariborska pomožna akcija za posiljevali brezposelne pri cestnih delih. Večraj je nastopila zopet nova partija, tako da je skupno zaposlenih že 74 delavcev, ki dobivajo primerno dnevno mazo, dovoljno za preživljanje svojih družin. Vsi pa se morajo pred nakazilom dela podvreči zdravniški preiskavi, ki loči sposobne od manj sposobnih, ker se manj sposobni zaposlijo v posebnih skupinah.

⊙ **Scherbaumov mlin — stanovjska hiša.** Pred nekaj meseci se je pogajala mariborska mestna občina z lastniki nekdanjega Scherbaumovega mlina v Kopalski ulici radi ureditve zaslikih stanovanj v mlinjskih prostorih. Radi neugodnih pogojev je občina pogajanja prekinila ter zgradila novo zasliho stanovjsko poslopje v Metelkovi ulici. Solidno poslopje nekdanjega mlina je nameraval že bivši lastnik Scherbaum izpremeniti v stanovjsko hišo. Tega načrta se je sedaj oprijel tudi sedanji lastnik dr. Blanka. V kratkem se prične preureditvena dela ter se bo celo obsežno mlinsko poslopje v Kopalski ulici preuredilo v stanovjski objekt, v katerem bo na razpolago znatno število stanovanj.

⊙ **Nesreča.** Upokojeni nadučitelj g. Anton Kukovič se je hudo ponesrečil. Na predvečer svojega godu in 70 letnice je padel na ledenih tleh ter si pri padcu zlomil levo nogo. Splošnovanem in odličnemu možu želimo skorajšnjega okrevanja.

⊙ **Mesarji in prekajevalci** so imeli v nedeljo popoldne svoj redni občni zbor, ki ga je vodil poslovedski podpredsednik Jernej Fidler. Zborovanje so prisostvovali zastopnik občine, tržni nadzornik nadsvetnik Hinterlechner, obrtni inšpektor Založnik in podpredsednik Okrožnega urada obrt. združenja Vahtar. Združenje šteje 122 članov, 95 pomočnikov in 38 vajencev. Tajniško in blagajniško poročilo je podal Novak. Promet je znašal lani 40.340.69 Din dohodkov in 39.271.54 Din izdatkov. Proračun za novo poslovno leto predvideva 24.200 Din dohodkov in isto toliko izdatkov. Razpravljal se je o nekaterih umestnih predlogih. Podpredsednik Fidler je apeliral na mestno občino, da hitreje rešuje vloge Združenja. Smisel je predlagal, da se določi speharski tržni pred velikonocnimi, božičnimi in binkoštnimi prazniki na sredo, mesto na sedaj običajne sobote. Miha Vahtar je priporočal včlanjenje Združenja v Slov. obrtno društvo, tržni nadzornik nadsvetnik Hinterlechner pa je govoril o potrebi nove tržnice. Zaključek je tvorila volitev novega predsednika ter je bil izvoljen znani industrijalec Anton Tavčar.

⊙ **Zanimiv epilog.** Znana razsodba okrajnega sodišča v procesu proti mariborski »Enajstorici« je es sedaj predmet splošnega zanimanja v mestu. Proces pa ima sedaj zanimiv epilog, ki se bo tudi končal pred sodiščem. Na petičiji, ki jo je enajstorica podpisala, je bil, kakor znano, tudi podpis odvetnika dr. Boštjančiča. Poleg njegovega podpisa se je nahajala s strojem napisana pripomba »starosta Sokola v Mariboru«. Te pripombe dr. Boštjančič ni napisal sam in radi tega je

sedaj državno pravdnistvo odredilo proti vlagatelju petičije preiskavo radi ponarejanja listin.

⊙ **Hišo bo treba podreti.** Schmiedererjeva hiša, ki zapira Smelanovo ulico pri predoru v Strossmayerjevo, še vedno stoji, dasi je banska uprava že rešila vprašanje prenosa ustanove ter bi se lahko pričelo s podiranjem takoj. Pri delu bi se lahko zaposlili brezposelni mnogo koristneje, kakor pri drugih projektiranih cestnih delih, zapadni del koroškega predmestja pa bi prišel do naravne zveze z mestnim središčem, ki jo nujno potrebuje.

⊙ **Selitev MP.** Mestna podjetja se bodo selila v nove pisarniške prostore v prvem nadstropju Mestne hranilnice 1. februarja.

Dr. Rudolf Rožič

praktični zdravnik,

ordinira od 24. januarja 1934 naprej redno

v Mariboru,
Trg Svobode 6-I.

Celje

⊙ **Poročila** sta se v soboto popoldne v opatijski cerkvi g. Ernest Blažon, poročnik bojnega broda II. r., in gđc. Bogdana Klemenčič, hčerka nadučitelja v Galiciji pri Celju. Čestitamo!

⊙ **Dijakinje mariborskega učiteljskega pri-čeljskih sestrstih so gostovale v nedeljo popoldan v Ljudski posojilnici s trodejaniko »Prisegam«. Mlade igralke so položile v to igro veliko truda, zato pa tudi uspehi ni izostal. Vloge so bile zelo posrečeno zasledene in dobro naštudirane. Posebno graščakinja in njena sestra Klara sta resili svoji vlogi nadvse zadovoljivo. Zelo sta ugajali tudi Spelca in Marjanca. Mladim igralkam k uspehu čestitamo. Zalbog je bila predstava bolj slabo obiskana.**

⊙ **Otrok umrl za posledicami opeklin.** Tri letni sinček posestnika iz Podloga pri Sv. Petru v Savinjski dolini Cetina Martin je sedel doma na oknu. Z okna je padel na štedilnik, se opek-l po glavi, rokah in vratu. Kljub temu, da so lanta takoj pripeljali v celjsko javno bolniš-nico, mu ni bilo mogoče več pomagati. V soboto je umrl za posledicami opeklin, ki jih je dobil pri tem nesrečnem slučaju.

Ptuj

Radijske motnje. Pri državni radijski kontrolni se množijo pritožbe radijskih naročnikov, da povzročajo na področju mesta Ptuja brez-obzirne in neznosno radijske motnje visoko-frekvenčni električni aparati, ker niso oprem-ljeni z zaščitnimi pripravami. Lastniki električ-nih aparatov se radi tega opozarjajo, da te svoje aparate čimprej a najpozneje v teku čvelh mesecev in ne da bi čakali na ponoven poziv, opremijo z zaščitnimi pripravami. Kondezatorji na teh aparatih morajo biti tako močni, da ra-dijskih poslušalcev aparati ne morejo motiti.

Hudo ponesrečil se je 16 letni dijak ptujске gimnazije Adalbert Skrllec pri streljanju z lovsko puško. V hipu, ko je sprožil, je puška eksplodirala in lantu grozno razmesarila desno roko. Nemudoma so ga spravili v bolnišnico. — V bolnišnico so prepeljali tudi 4 letnega Romanu Horvata, sina posestnika iz Jablane pri Cirkoveh. Fantek je padel z dva metra visoke lončarske peči in se nevarno pobil na glavi, zlomil si je tudi desno nogo.

Iz sodne dvorane. Pred okrajnim sodiščem v Ptuj se je zagovarjal 22 letni trgoveški pomočnik Konrad Bezjak iz Zabočevca. Opehar je osem kmetov pri nakupu krompirja. Sodišče je Bezjaka obsodilo na dva meseca zapor. Iz-vršitev kazni se odloži za dobo dveh let pod pogojem, da plača oškodovancem priznano škodo tekom enega leta.

Pišce

Kmetijsko-nadaljevalna šola. Z januarjem letošnjega leta se je pričel reden pouk na novo-ustanovljeni šoli. Za njeno ustanovitev ima največ zaslug njen vodja g. šol. upravitelj Roškar Janko. Prva je ta šola te vrste v brežičnem srezu. Obi-skuje je redno 35 fantov in mož. Pouk se vrši tri-krat na teden. Poučujejo se na šoli gg. Medved, Cizel in drugi. Sami strokovnjaki za svoje pred-mete. Zato smo tudi prepričani o uspehu, ki ga bo šola imela. Le vzgajajmo kmeta in ga izobra-zujmo, da bo tudi v času krize kos svojim nalogam. Začetek je storjen! Zato pa sosede, zganite se in nas posnemajte!

Kamnik

Kmetijski tečaj, ki se je pričel pretekli nedeljo v Trzinu, prav lepo uspeva. Zanimiva predavanja iz vseh panog našega gospodarstva so vzbudila mnogo pozornosti in poslušalcev je čim dalje več. Predavanja so vsak dan in pri vsakem je okrog 140 poslušalcev. Tečaj bi zaključen v petek.

Nov grob. Na Grabnu je umrla ga. Marija Lampičeva, blaga žena in skrbna Mati. Dožaka-la je starost 64 let. Pokoj njeni duši, žalu-jotim naše iskreno sožalje!

Kaj mora znati vsako dekle pred poroko in mlada žena po poroki?

Nova kuharska knjižica, ki vam to pove, dobite pa jo za 10 Din pri »Saturnu«, Ljubljana, Gospo-svetska cesta 5. Če pošljete denar vnaprej, poš-tine pristo! Knjižica se dobi v vseh knjigarnah

Ne nasedajte sleparjem!

Od revežev izvabljal kavicje

Kamnik, 22. jan.

Neverjetno je, na kakšne ideje pridejo nekateri prebrisanci, ki bi radi na lahek način na račun bližnjega prišli do denarja. Neki brezposelni mehanik, doma tam nekje iz zelene Štajerske, je prišel v Kamnik, da bi našel dela. Seveda je bilo vse prizadevanje zastonj, toda mladi brezposelni mehanik je kmalu našel izhod iz zagate. Oborožen s talentom svoje prepričevalne zgovornosti je prišel v majhno hribovsko vas, dve uri pešhoje od Kamnika. Tam je hodil od hiše do hiše in iskal ljudi, ki bi potrebovali dela. Predstavil se je za zastopnika velike kamniške tovarne, ki išče delavcev za takojšen nastop. Zgovorno je dokazoval, da tovarna nujno potrebuje par desetih dobrih in močnih delavcev, in ker mu je znana poštenost in delavnost prebivalcev, se rabi, se je v prvi vrsti obrnil nanje, zlasti pa še zato, ker ve, da so v današnjih težkih časih hudo prizadeti in najbolj potrebni zaslužka.

To je seveda nekaterim vaščanom zelo ugajalo in več delaželnih fantov se je takoj oglasilo za delo v tovarni, pri kateri so dozdaj že večkrat zastonj potrkali na vrata. »Zastopnik tovarne« pa je poudarjal, da mu je naročeno sprejeti samo ljudi, ki bodo res zanesljivo prišli na delo. Nudil jim je v podpis pogodbo in obvezo, za kar pa morajo položiti kavicjo v znesku 100 Din. Manjše kavicje ne sme sprejeti.

Nekaj reflektantov za delo je odklonilo plačilo kavicje, drugi je zopet niso mogli plačati, ne-

kateri pa so vendar zbrali potrebnih 100 dinarjev, da si zagotovijo delo in zaslužek. Nekdo, ki ni imel denarja, je ponudil za kavicjo zlatnik za 5 dolarjev, katerega so doma čuvali pot železno rezervo za največjo potrebo. »Zastopnik tovarne« ga je milostno sprejel in obljubil, da bodo v najkrajšem času dobili poziv za nastop službe.

Reflektanti, ki so plačali kavicjo, so seveda zastonj čakali odrešilnega poziva in nekdo se je v nedeljo odpravil v Kamnik, da poizve v tovarni kako je z obljubljenim delom. V neki gostilni je naletel na »tovarniškega zastopnika« in ga povprašal, kdaj bo pozvan na delo. »Zastopnik«, ki je bil sedel z nekim znancom pri kozarcu rujnega vinca, ga je potolažil, da se bo to zgodilo v najkrajšem času. Predstavil mu je znarca: »To je pa gospod časovodja«, in ga prosil, naj potrdi resničnost njegovih besedi.

Nekdo pa je šel vendarle povprašat v tovarno, kjer je zvedel, da je nasedel. Naznanil je stvar orožnikom, ki so v kratkem prejeli še tri podobna naznanila. Lažnega »zastopnika tovarne« so našli še v Kamniku in ga aretirali. Pričakovati je, da se bo oglasilo še več prizadetih, ki so bili ogoljufani za kavicjo. Čudno je, kako so se danes nekateri ljudje naivni, da nasedajo takim vabam, saj je vendar znano, da nobeni tovarni ni treba okrog iskatih delavcev, ko vedno čaka toliko ljudi na delo. Tudi kavicje ne zahtevajo tovarne pri sprejemu delavcev v službo, pač pa pogosto beremo o sleparijah z visokimi kavicjami.

Smrt pri podiranju drevia

Braslovče, 20. januarja.

Šele pred par dnevi se je zagnila gomila nad nesrečnima žrtvama v sosednji župniji Šmartno ob Paki, danes pa je pri nas zapel zvon za 60 letnim bivšim posestnikom Blažom Hribnikom iz Podvrha pri Braslovčah, kateremu je bil gozd mrtvaška postelja.

V petek popoldne je pridno sekal drva. Ko pa se je podiralo drevo, ga je veja tako močno udarila po senu, da mu je zadala smrten udarec. Mož se je s težkim vzdihom mrtve zgrudil na tla. Zanimivo je, da je pred enim letom na prav tak način umrl njegov brat Vincenc. Na tragičen način je umrl tudi njegov brat Anton.

Koledar

Torek, 23. januarja: Zaroča Marije Devic; Rajmund Penjafortski; Alfonz, škof.

Novi grobovi

† V Pristavi pri Mengšu je v nedeljo popoldne umrl 64 letni posestnik g. Jakob Strah. Bil je bolan le dva dni. Pogreb bo danes ob 9 dopoldne. Naj mu sveti večna luč!

† V Horjulu je večeraj zjutraj umrl g. Lončar Janez, oče g. Lončarja Ivana, žup. upravitelja v Novi Oselici, in Lončarja Franceta, poslov. Kmetijskega društva v Horjulu. Pogreb bo v sredo 24. t. m. dopoldne ob pol 10 v Horjulu. Naj v miru počiva! Žalujemo naše globoko sožalje.

Osebnosti

— Napredovanja na univerzah. Napredovali so: na zagrebški univerzi za docenta poljedeljsko-gozdarske fakultete v 5. skupini dr. Nikola Najdhar, docent na isti fakulteti v 6. skupini; za asistenta na medicinski fakulteti v 6. skupini dr. Andrija Španić, asistent na isti fakulteti v 7. skupini; na filozofski fakulteti univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani za asistenta v 6. skupini dr. Oskar Reja, asistent na isti fakulteti v 7. skupini.

— Imenovanja: Na ekonomsko-komercialni visoki šoli v Zagrebu za izrednega profesorja za nauk o trgovini v 4. skupini 1. stopnje dr. Josip Butorac, generalni tajnik obrtne zbornice v Zagrebu; na medicinski fakulteti univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani za izrednega profesorja na stolici za histologijo v 4. skupini 2. stopnje dr. Alija Košir, docent na isti fakulteti in v isti skupini.

Ostale vesti

— Dvatedenski kmetijski tečaj v Križah pri Trzinu. V leti gorenjski vasi Križe pri Trzinu se bo vršil od 6. do 18. februarja 1934 dvatedenski kmetijski tečaj. Tečaj priredi okrajno načelstvo v Kranju po nalogu kr. banske uprave. Slovensna otvoritev tečaja bo 6. februarja ob 2 popoldne v stari šoli v Križah. Predavanja bodo vsak dan od 2 popoldne do večera. Tečaj je velike važnosti za ves tržiški okoliš, ker v Križe gravitirajo vse tamošnje občine: Križe, Kovor, Sv. Ana, Sv. Katarina in deloma tudi Naklo. K tečaju imajo pristop vse nad 16 let stare kmetijske osebe obeh spolov. Prireditvi želimo obilo uspeha.

— Slap Plive v nevarnosti. V Jajcu se je preteklo soboto sestala komisija, v kateri so bili zastopniki banske uprave, železniskega ravateljstva iz Sarajeva ter mestne občine v Jajcu. Komisija je pregledala ves teren ob reki Plivi in posebno njen veličastni slap, ki je bil ob zadnji povodnji v veliki nevarnosti, da izgine, in se prepričala, da bo slap ob običajnih pomladanskih povodnjah, če do tedaj ne bodo nevarnosti odstranili, prenehal in bo Jajce s tem izgubilo važno turistično privlačnost. Komisija je delovala ves dan. Natanko je pregledala bregove Plive, slap, železniske in mestni most. Predsednik komisije ni hotel dati nobene izjave za javnost, iz česar sklepajo, da je položaj za slap resen. Pri pregledovanju terena slapa in struge reke Plive so prišli do več nečloveških ugotovitev. Zapazili so, da se je struga pri mestnem mostu precej povišala. Ta pojav tolmačijo s tem, da voda na večjih krajih ponika in da nastaja vrhanje, če ne bo Pliva nekega dne postala ponikovalnica. Če bo voda še naprej ponikala, bi bila iluzorna vsa dela za rešitev slapa. Ker gre tu za milijonsko investicijo, se je komisija postavila na stališče, da je treba v najkrajšem času sklicati posebno komisijo najboljših naših strokovnjakov, ki na bi ugotovila, kaj je potrebno za rešitev tega lepega slapa.

— Davek na stavbišču. Občinski svet v Derventi je sklenil občinski davek na stavbišče. Na ta način misli mestna občina omiliti brezposelnost, ker bo visoki davek prisilil lastnike stavbišč da bodo začeli zidati. V Derventi imajo že davek na časopise in prosveto. Vsi protesti meščanov ne bodo imeli uspeha, ker bi sicer privedli načet o sanaciji občinskega gospodarstva.

— Policija proti koruzništvu. Subotška policija je napovedala vojno divjim zakonom. V Subotici živi nad tristo neoporečnih parov. Policija je že pretekle leto pozvala te pare, naj se poročijo. Sirovašnim je policija nujila razne ugodnosti. Pozivu se je odzvalo okrog 100 parov, ostale pa poli-

cija kaznuje. Doslej je bilo kaznovanih okrog 50 oseb, moških in žensk.

— Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hexenschuss) se uporablja naravna »Franz Josefova« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala.

— Smrt pod ledom. V vasi Klakarji v Bosni se je zgodila smrtna nesreča na zamrznjenem bariju tik čezle. Po ledu se je drsala skupina šolskih otrok. Naenkrat je poletel led in pet otrok je padlo v vodo. Štirje otroci so se rešili, 2-letni Milan Vujčić pa je utonil in so ga čez nekaj ur potegnili mrtvega iz barija.

— Bukev ga je pokopalo. Kmet Dadasovič iz vasi Veljun pri DugiRESI je šel s svojim sinom v gozd, da bi posekal bukev. Najprej je obsekale veje in nato prežagal drevo v sredini. Končno je začel žagati deblo pri koreninah. Naenkrat se je deblo s koreninami in zemljo vred prevrnilo na uhogega Dadasoviča in ga popolnoma zmečkalo. Tako da je bil na mestu mrtve. Tudi sina bi deblo ubilo, pa je k sreči v zadnjem hipu skočil proč in tako ušel gotovi smrti. Sin je klical na pomoč. Deblo pa je bilo tako težko, da ga niso mogli dvigniti, marveč so morali od strani izkopati zemljo in izveči mrtvega Dadasoviča.

— Naval krvi, srčna tesnoba, zasoplenost, plašljivost, živčna razdražljivost, ožotnost, migrena, pomanjkanje spanja se morejo s »Franz-Josef« grenčico kmalu odpraviti. Znanstvene ugotovitve potrjujejo da se »Franz-Josef« voda uporablja z najboljšim uspehom pri najrazličnejših okoliščinah zaprtja.

Naznanila

Liubliana

1 Kino Kedeljevo. Danes in jutri ob 8 prvi zvočni film slovečega peva Jana Kiepure »Zbogom, ljubezeni!«. Cene znižane.

1 Osmo predavanje priredi Leonova družba v sredo 24. t. m. ob 8 uri zvečer v verandni dvorani telata Union. To predavanje je posvečeno zgodovini in sicer »Križarskim vojskam«. Predaval bo dr. Karl Capuder in bodo predavanja spremljevala zanimive skioptične slike, ki nam predstavljajo kraje, osebe in boje križarjev. Opozorjamo na predprodajo vstopnic v Ljudski knjižnici, Miklošičeva c. 7. Sedeži 3 Din, stojišča 2 Din, dijaska 1 Din.

1 Zakrivljeni svet. O filozofsko zelo važnem problemu bo dr. O. predaval v »Ljubljanskem klubu« un. prof. dr. Milan Vidmar. Pod temo »Zakrivljeni svet« bo obravnaval v umljivi obliki spoznanje nove fizike in nove filozofije o nekaterih čudovitih lastnostih posameznih dimenzij, prostora, časa in duha. Ime strokovnjaka jamči za lepo udeležbo. Predavanje bo v prostorih »Ljubljanskega kluba«. Dostop z vabilom.

1 O »mikrokozmu« bo predaval g. dr. Lavo Čermelj dne 25. t. m. ob 20 v dvorani Delavske zbornice. — To bo 5. poljudno znanstveno predavanje, ki ga priredi Prirodnoznanstvena sekcija Muz. društva za Slovenijo. Vstopnina je zopet običajna, po Din 4 in Din 2.

1 Intimni koncert. Drevi ob 8 bo koncert komornega tria v Hubadovi pevski dvorani poslopja Glasbene Matice v Vegovi ulici. Ta večer ima naslov in začaj intimnega koncerta. Predvajala se bo glasba, ki ni za veliko obsežno dvorano, izvajali se bodo namreč trije komorni trio, in sicer Mozartov v e-duru, dalje 2 stavka iz tria v b-duru od Schuberta in Beethovnovih 10 varijacij za čelo. Koncertirajo znani trije slovenski mladi umetniki: Rupel Karel, Leskovic Bogomir in Lipovšek Marijan. V dvorani so postavljeni sedeži, ki se prodajajo po 10 Din, na razpolago so pa tudi stojišča po 5 Din. Vstopnice so čez dan na razpolago v knjižarni Glasbene Matice, od pol 8 dalje pa v veži Matičnega poslopja v Vegovi ulici.

1 Nočno službo imajo lekarnar: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bohinec ded., Rimska c. 24 in dr. Kmet, Tyrševa c. 41.

Maribor

m Občni zbor Podpornega društva za revne učence v Mariboru bo v nedeljo, dne 28. januarja t. l. ob 11 v Cankarjevi šoli. Vsi mladinojubi, zlasti prijatelji zapuščenih in potrebnih otrok dobrodošli. — Odbor.

m Slovensko trgovsko društvo v Mariboru obnovi na splošno željo v mesecu februarju l. tečaj za moderno aranžiranje izložbenih oken za trgovce in njih nastavlence ter je tozadevna vabila za prijavo že razposlalo. — Odbor opozarja vse zainteresirane, da se prijavijo v ta tečaj najkasneje do srede, dne 24. t. m. v društvenem tajništvo v Jurčičevi ulici 8-II, ker se do tega dne zaključijo vpisovanje in bi se poznejše prijave ne mogle upoštevati. Tečaj se bo vršil po spopolnjenem učnem načrtu z odpravo vseh nedostatkov, ki so se pokazale v praksi tekom trajanja prvega tečaja.

m Svetosavska beseda bo na dan sv. Save v soboto 27. t. m. v dvorani »Union«. Istega dne bo ob 11 v uniojski dvorani svetosavska šolska proslava. — Vstop prost.

Celje

c Ljubljanska drama gostuje v torek, dne 23. t. m. z Juskevičevim komedijo »Sonjkin in njegova sreča« v Celju. Naslovno vlogo igra g. Daneš. c Krajevni odbor UVI v Celju bo letos priredil vsakoletno tombolo na dan 1. julija, v slučaju slabega vremena pa dne 8. julija. Z ozirom na to, da je ta tombola edini dohodek imenovanega društva, prosí odbor, posebno še z ozirom, ker je društvo eminentno humanitarna ustanova, vsa ostala celjska in okoliška društva, da na ta dan ne prirejajo nobenih prireditev, ker bi bile iste vsem v škodo.

Drugi kraji

Trbovlje. Hrastničani pridejo v nedeljo igrat v Društveni dom zanimivo dramo: Bele sužnje.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20.

Torek, 23. januarja: »Sonjkin in njegova sreča«. Gostovanje v Celju. Izven.

Sreda, 24. januarja: »Kulturna prireditelj v črni mlaki«. Red B.

Opera

Začetek ob 20.

Torek, 23. januarja: Zaprio.

Sreda, 24. januarja: »Jenuša«. Red Sreda.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 23. januarja ob 20: »Okeneec. Red A.

Sreda, 24. januarja: Zaprio.

Sport

Mariborska zimsko-sportna podzveza razpisuje

pod pokroviteljstvom bana dravske banovine g. dr. Drago Marušica smučarsko tekmo v teku in skokih za prvenstvo dravske banovine in za prvenstvo Mariborske zimsko-sportne podzveze, ki se izvede v dne 27. in 28. januarja 1934 v Mariboru. Tekma na daljavo 18 km v Radvanju pri Mariboru dne 27. januarja ob 9. Skakalna tekma na podvezni skakalnici v Betnavi pri Mariboru dne 28. januarja ob 14. Prvenstvo dravske banovine doseže najboljšo mostvo onega društva, ki ga sestavljajo 4 tekmovalci, verificirani pri JZSS. — Prvenstvo Mariborske zimsko-sportne podzveze pa doseže najboljši podinec, ki tekmuje v kombinaciji. — Kazen tega se še posebej omeni tek in posebej skok. — Vsak tekmovalec mora imeti za leto 1934. vidirano tekmovalno legitimacijo. — Prijavnina 5 Din; prijave do 24. jan. na MZSP-Maribor, Trstenjakova ul. 6/II, ali trgovina Sport Slojce, Maribor, Trg Svobode. Kasnejše prijave samo proti dvojni prijavnini. — Castna darila prejmejo tekmovalci, ki so se plasirali pri tekmoivanju za prvenstva. — Vodstvo tekme bo razdelilo tekmovalce v posamezne kategorije. Zrebanje bo 26. januarja 1934 ob 19 v podvezni pisarni v Mariboru, Kolodvorska ulica 1. Kazglativ rezultatov ter razdelitev daril v nedeljo dne 28. januarja 1934 ob 19 v Grajski kleti v Mariboru. Vsiopnina k skakalni prireditvi 10, 5 in 3 Din. — Mariborska zimsko-sportna podzveza.

Smučarske tekme zagrebške zimsao-sportne podzveze

Tudi zadrebška zimskosportna podzveza je izvedla v nedeljo v Lelnicah svoja tekmovalna. Snehne prilike so bile zelo ugodne, tekmovalci so prineslo razna razočaranja, zagrebški tekmovalci so popolnoma odpovedali, kajti vsa prva mesta so zasedli domačini iz Lelnic. V posameznih skupinah so bili doseženi naslednji rezultati:

Seniorji 18 km: 1. Salar Branko (SK Delnice) 1:36:23; 2. Majnarič Miho (Sokol Delnice) 1:37; 3. Majnarič Josip (Sokol Delnice) 1:37:7; 4. Kezele Matija (Gorani) 1:37:20; 5. Marchiotti Silvio (Concordia) 1:37:37; 6. Lenac Ivo (Gorani) 1:40:10.

Juniorji 6,5 km: 1. Petranovič Matija (SK Delnice) 42:23; 2. Petranovič Vladimir (SK Delnice) 42:57; 3. Arbanas Vilim 43:47.

Subjuniorji 6,5 km: 1. Majnarič Ivan (SK Delnice) 40:07; 2. Matkovič Ivica (Sokol Delnice) 41:03; 3. Tomac Anton (Gorani Delnice) 41:53.

Tekma d a m v s m u k u (proga dolga 3800 m, višina razlika 400 m): 1. Španovič Draginja (SK Delnice) 11:05; 2. Esapović Zorka (Hašk) 12:37; 3. Skopal, Aneska (Hašk) 13:36.

★

Razpis propagandnega table-tenis turnirja za prvenstvo mesta Celja za l. 1934. za 28. jan. 1934. in sicer singl gospodov. Turnir za prvenstvo mesta Celja za l. 1934 se vrši v nedeljo, dne 28. jan. 1934. v Domu Samostanska ulica. Pričetek turnirja ob 8. zjutraj. — Tekmuje se po pravilih JTIS za nagrade in naslov »Prvak mesta Celja za leto 1934. — Pravico udeležbe ima vsak član table-tenis sekcije Sokola v Celju in SK Jugoslavije kakor tudi vsak član kateregakoli kluba v Celju. — Prijavnina znaša Din 5. Prijave sprejemata oba gori navedena društva za svoje člane, za ostale klube odn. posamezne igralce pa sprejema SK Jugoslavija v Celju do nedelje do 8. zjutraj. Igra se po coup-best of five sistemu, zadnji štirje pa igrajo vsak z vsakim, zrebanje se bo vršilo točno ob 8. zjutraj v nedeljo 28. januarja, začetek igranja pa ob pol 9. uri. — Prvi štirje dobe praktična darila in sicer prvi raket in 3 žogice, drugi raket, tretji 6 žogic, četrti 3 žogice. Igra se z Villa žogicami. Prijave za SK Jugoslavijo sprejema Čoh Joško, za Sokola načelnik table-tenis sekcije.

Smučarski klub Bloke sporoča vsem klubom, da se vrši dne 2. februarja 1934 (na Svečnico) medklubska tekma na 20 km progi za prvaka »Domovine smučarstva« za leto 1933-34. Vabijo se vsi smučarski klubi in odseki, ki so člani L. Z. S. P. da prijavijo svoje tekmovalce pisмено do 1. II. 1934 pisarni SK Bloke. Prijavnina Din 10 za tekmovalca se plača ob prihodu na Bloke. Kako je priti na Bloke se poizve pri tvrdki »Alpinas, Ljubljana, Tyrševa 7., kjer se dobe tudi vse potrebne informacije. Pri »Alpinu« je tudi možno prijaviti tekmovalce in plačati prijavnino. Smuk! SK Bloke.

M. D. »Sava«. IX. redni občni zbor kolesarskega in motoeklističnega društva »Sava« se bo vršil v Ljubljani na svečnico, dne 2. februarja t. l. ob pol 11 v gostilniških prostorih g. Fr. Kavčiča, Privoz 4 (Prule) s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav in poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blaginjskega. 4. Poročilo revizorjev. 5. Volitev novega odbora. 6. Slučajnosti. — Udeleženci dobijo lepo darilo. — Odbor.

SK Grafika. Redni letni občni zbor SK Grafike se bo vršil na dan 5. februarja t. l. z običajnim dnevnim redom. Občni zbor se začne točno ob 7. zvečer; ako se do tega časa ne zbere vsaj polovica vsega članstva, se isti vrši pol ure pozneje ne glede na število navzočih. Eventuelne predloge za občni zbor je poslati do 31. januarja t. l. na naslov tajnika.

Mladinske tekme v Ptuj. Pod vodstvom SK Ptuj dne 2. februarja t. l. ob 10.30. Start in cilj pri gostilni »Novi svet« v Ptuj. Proga vodi čez Panoramski hrib, dolžina proge 2 km, 3 km, 5 km. Kategorije tekmovalcev: od 9—11 let proga 2 km, od 12—13 let proga 3 km, od 14—15 let proga 5 km. Prijavnina 10 Din, prijave do 31. januarja, kasnejše proti dvojni prijavnini na: SK Ptuj. Zrebanje 1. februarja 1934 ob 20 v Društvenem domu. Darila: 1. kategorija: blago za smučarsko obleko, diploma; 2. kategorija: 1 par smuč, diploma; 3. kategorija: 1 par smuč, diploma.

Kofee, 21. jan. Temperatura —7, sneg okrog doma južen, na Šiji planini suh; smuka prav dobra.

★

Hanns Schneider, znameniti smučar, ki ga pozna ves smučarski svet, si je zlomil roko; za nekaj časa bo moral opustiti beli sport.

Zimske zvezde potujejo. Sonja Henie, svetovna prvakinja v umetnem drsanju, je nastopila v Piznu, kjer so ji navdušeni gledalci burno aplavdirali. Svetovni prvak Karl Schäfer pa je nastopil v Gradcu pred 7000 gledalci, ki so bili tako navdušeni nad njegovo umetnostjo na ledu, da je moral svoj program kar trikrat ponoviti.

Evropsko prvenstvo v umetnem drsanju. V nedeljo so se vršile v Inostu tekme v umetnem drsanju za prvenstvo Evrope. Zinagal je tudi topot evropski in svetovni prvak Dunajčan Karl Schäfer. Pri tekni dam pa je zmagala njegova rojakinja ga. Lieselotte Landsbeck, v parih pa Baumgarten-Stillebacher. Avstrijo so sijajno odrezali, saj so zasedli vsa prva mesta.

Kaj pravite?

Pri nas v Butolah imamo imeniten mlin, ki je rešil hudo pridno mlit našo imenitno butolsko koruzo, pšenico, rž, ajdo, proso — ne, prosa ni mlit, le stope so ga luščile v pšeno, zadnja časa pa melje zaradi krize mnogo manj, skoraj da ljudje bolj pridno meljejo jezikce o njem. Tako imeniten je bil ta naš mlin, da je imel zaposlenih 30 mojstrov, 300 hlapcev, 100 vajencev, celih 20 uradnikov, pet direktorjev, enega glavnega direktorja in tri uradne osebe (po domače sluge). Pa je prišla salamenska kriza in se je g. glavnemu direktorju zdelo potrebno, da nekoliko poredi, kar je uprni odbor mlina z veseljem odobril.

Reducirali so torej počasi mojstra za mojstrov, hlapca za hlapcem, celo eno suradno osebo so reducirali, na veliko przo direktorje in uradnike, ki so trdili, da dve slugi komaj zadoščata za donosanje cigaret in cigulice iz opalte. Pa so prišli še hujši časi in prav do zadnjega je delalo le še pet mojstrov in 10 hlapcev, vajenci pa so se reducirali kar sami (ko se je namreč eden izužil, je bil že reduciran). Tudi pet nižjih uradnikov je bilo reduciranih. Uprni odbor pa je zahteval vedno hujše zniževanje režije, kakor se že reče z učeno besedo mletju žita, tako da je bil reduciran zadnji mojster, od hlapcev je ostal samo eden, ki dela sedaj v skoraj opuščemem mlinu družbo g. glavnemu direktorju, petim direktorjem, petnajstim uradnikom, doema slugama (ki ju g. direktorji res nikakor ne morejo pogrešiti) in pa petnajstim vajencem, ki so še ostali, če pride kakšno delo za mlin, saj vajencev tako in tako ni treba plačevati.

Naš imenitni butolski mlin je tako sijajno rešil izhod iz stiske ter je uprni odbor sklenil čestitati g. glavnemu direktorju, ker je znal režijske stroške skrečiti na minimum, ali po butolsko, na najmanjšo možno mero. Pridite v Butole, pa boste videli!

Velika goljušija preprečena

Celje, 22. jan.

Mlada, komaj 21 letna Pavla ima za seboj že pisano zgodovino. Bila je že v prisilni delavnici, zadnje čase pa se je klatila po Celju in okolici. 17. t. m. je prosila po Petrovčah, zvečer pa v Dobrišvahi izprosila prenočišče, katero je res dobila, v zahvalo pa naslednjega dne nenadno izginila in odnesla ženski plašč, dežnik in sviter v skupni vrednosti 500 Din. Zaradi tega jo je zasledovala celjska policija.

V soboto je pa napravila imeniten načrt in hotela ogoljufati nekega celjskega trgovca v skupni vrednosti za 12.000 Din. Prišla je v trgovino imenovanega trgovca na Glavnem trgu, začela pregledovati blago, češ da je trgovka in da bo blago odpeljala z avtomobilom. Res so ji narezali različnega blaga za 12.000 Din. Nato je odšla z izgovorom, da gre na postajo po denar, kjer ima spravljene kovčge. Sluga je šel za njo. Ko je videla, da njeno delo ne gre gladko v klasje, je začela tarnati, da ji je slabo in odšla v neki hotel, a sluga za njo. Kmalu je tudi uvidel, da gre v tem slučaju za čisto navadno sleparijo ter o tem obvestil policijo, ki je dekleta tudi takoj aretirala. Kljub temu ima pa trgovec, čeprav dekletu blaga še ni odpeljalo, okrog 1000 Din izgube, ker so blago razrezali.

Pavla ima pa na vesti še več drugih grehov. Sama nima nobenih dokumentov, zato je vzela delavsko knjižico na borzi dela nekemu dekletu z izgovorom, da ji bo preskrbela službo. Pred enim mesecem je v Žerovcinah pri Ljutomeru ukradla 200 Din vreden damski plašč, katerega je pa v Zagrebu zamenjala za starejši rjav plašč. Pavla je bila oddana v zapore tukajšnjega okrožnega sodišča.

Jugoslovanska knjigarna

Suklje Franjo: IZ MOJH SPOMINOV je naslov knjigi, ki je najdragocenejši donos k politični zgodovini slovenskega naroda, kar jih dandanes poznamo. Delo obsega tri zvezke, katerih vsak stane po 70 Din, ali vsi trije skupaj vezani 240 Din. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Pisatelj nas vodi skozi celih šest in trideset let slovenskega političnega življenja, to je od leta 1882 po smrti dr. Janeza Bleiweissa pa do prevrata, iz katerega se je rodila naša nova država Jugoslavija. Zgodaj se je začel udeleževati narodnega gibanja, kmalu je stal v prvih vrstah narodnih borec, in danes je eden zadnjih svetokov prezanjivne dobe. Kdor hoče pravilno razumeti ter količjak pravilno razumeti z bodočnostjo, mora znati, kako so nastale današnje razmere. Vsak zgodovinar, profesor, novinar in vsak politik, da ne rečemo vsak zaveden Slovenec mora poznati Sukljeteve spomine, da pravilno razume najusodnejšo epžo naše slovenske zgodovine. Tudi v vsaki javni knjižnici bi moralo biti delo na razpolago.

SREČANJE

Bog je poslal nas, jugoslovanske misijonarje, da obdelujemo to veliko božje polje, ki ga preplavlja mogočni Ganges kakor z valovi solza!

»V deželi neizmernih voda ga ni, ki bi jim oblihl telo s krstno vodo.«

»Njemu sem zaročena, kateremu strežejo angeli.« tako nam govori po 16 stoletjih sv. Neža v sv. obrednih molitvah; vsi vemo, da je njena maša in njen oficij polna pesniškega, nadnaravnega poleta. — »Ze me je zasnubil drugi ženin in ovenčal kot nevesto; Vsemogočni, Strašni, Tebe hvalim, po Tebi koprim z vsem srcem.« — tako nam govori, potem pa gre trinajstletna deklica neomadeževana skozi mečvirje strasti, se reši plamenov in izdihne pod sekuro svojo dušo! Res poezija mučeništva, diha nadnaravnega sveta! Pa to je bilo v prvem mladostnem zagonu začetnega krščanstva! Pa danes kriza nad krizo, snovni stroj naše dobe, in v Ljubljani povrh še megla! Saj takih poezij danes ni več. — Tako nekako sem podvomil, ko sem stopil k očetom jeruzolim, da se pri njih malo oddahnem. Toda tam sedi mož z dolgo brado; sežem mu veselo v roke: bil je P. Anton Vizjak, ki je več let preživel v Indiji kot misijonar v Bošontiju ob izlivu Gangesa.

»Se eno leto bi bil ostal v Bošontiju.« tako je pravkar razlagal, »in bil bi to najmodernejši misijon!« Pravkar smo poslali iz Zagreba motor po neki učiteljici, ki bo »elektrificirala« tako rekoč ves pastoralni obrat Bošontija (P. Janez pri sebi: O! pri nas je še vsa pastoraacija na gepel, oziroma na pest!) — »Solo, cerkev, hiše bomo električno razsvetljevali; ledarnico (P. Florijan, pri nas pravijo ledenico, v Vipavi so iznašli slovansko »ledar-

začne izlivati v mili bengalsčini svoja čuvstva. »Vidiš, Saheb, poznal sem kmetiča, imel je kravco, ki mu je dajala mleka; sadil je svoj riž, zadovoljen in srečno je živel, poznal sem ga; a prišel je neusmiljeni tikekar in ga tirjal za najemnino! Reče je klical vse indijske bogove od Šiva do Šakti, od Višnu do Križna; a vse zaman; končno se je zatekel k misijonarjem in pomagali so mu. (To poglavje traja pol ure.) Zdaj, Saheb, vedi, da je moje ime Ohor, da sem rojen v Kuromkaliju blizu Amdžari, da sodim v slovito kasto lončarjev, ki izhaja iz levega boka Brame; a po »samsara« (prerojavanje) so moji predniki prešli v kasto »kšatrija« in so bili v sorodstvu z božanskimi »Avatara« (božje izkarnacije) Križna in Rama. Castili so tudi boga Hanumata in tako...« (Misijonar vzdihuje pri sebi, češ, zlati čas mine, toliko ljudi še čaka; toda gorje, če bi kazal le najmanjšo nevoljo.) — V tem hipu je skočil Fr. Javh po koncu; vsa ta indijska imena so mu bila naravnost divni užitek. »Mene naj bi poslali v Indijo, prav te dni sem do dna proučil zapleteno vprašanje, ali je Hanumat stric ali ujec boga Šive; kdor ni proučil indijskih pesnitev Mahabharata in Ramayana, sploh ne more govoriti o Indiji.«

Le dolgoletna vaja je omogočila P. Bogomilu, da je ohranil pri teh besedah notranje sozvočje.

Toda Ohor neusmiljeno nadaljuje, kakor pravi P. Vizjak, svojo dolgo povest, da končno po dvehurnem pripovedovanju misijonar izve, da mu naj prav tako pomaga, kakor onemu kmetiču s kravo.

Tako se mora misijonar ves ljubiti dan ukvarjati z najrazličnejšimi problemi svojih ovčic. V bližini je mlaka: v prepri so zašli kristjani s hinduisti pri ribolovu! Misijonar mora razsoditi. Pa sinoči je vgriznil krogodil ženo ob obali Gangesa. Misijonar mora rano oprati in obvezati. Pri vsem tem je siromaštvo tega ljudstva neskončno; prej so jedli vsaj enkrat na dan, a zdaj še tega nimajo; ni denarja za živež, na obleko nikdo ne misli. Vsa obleka je stara krpa okrog ledij. Pa v tej pokrajini ni dela, če bi hoteli delati; ne bo pomoči, dokler ne postane narod sam lastnik zemlje. Če kje potem velja tukaj beseda Kristusova: »Bil sem lačen, žejan itd.« — Pa prav zato, ker skušamo pač dati narodu, kar imamo, ker mu pomagamo pri sodiščih itd., je nas, ta narod vzljubil in prihaja zaupljivo k nam. Začne se izpraševati: Zakaj so ti ljudje tukaj? Zakaj nam gredo na roko?

Ko potem misijonar te otroke narave vpraša: »Kdo te je ustvaril? Si čul že kaj o Bogu? Kam prideš po smrti?«, se izjavi iz globine njihovih duš obupni krik: »Nikdo mi tega ni povedal; odkod naj to vem? Prišel sem k Vam, da me poučite.« In zdaj jim misijonar pripoveduje v bengalski materinščini ono večno lepo zgodovino neskončne božje ljubezni, ki je ustvaril človeka po svoji podobi kot otroka božjega in poslal svojega lastnega Sina na svet.

Tri milijone poganskih src, tako vzklika P. Vizjak, moramo izpreobrniti, čarovništvo in malikovanje moramo pregnati iz pol milijona bengalskih koč! Stoletja so se rodili nešteti rodovi ob sv. vodah Gangesa in zdaj je pozval Bog nas, jugoslovanske misijonarje, da obdelujemo to veliko božje polje, ki ga preplavlja mogočni Ganges kakor z valovi solza! Z največjimi žrtvami smo zgradili šolo, hišo; zdaj moramo postaviti večjo cerkev, šolo za katehiste, in ustanoviti rižno gospodarsko zadrugo, da bomo izrgali kmete iz rok kapitalistov-krvosev! Mi, misijonarji, hočemo dati vse, kar imamo: svoje misli, svoj čas, svoje zdravje, svojo srčno kri, ti pa, jugoslovanska domovina, podpri naše roke, naše moči, da ne obnemagamo! Zvonilo je. Vsi vstanemo! P. Florijan je stavil naglo še vprašanje: »Je Bengalijska podobna Vipavski dolini?« V enem ključku njegovih možganov se je namreč utaboril siksizem, da spravlja vse probleme v odnos do Vipave, ker je p. superior tam doma. — P. Bogumil je sklenil, da bo 3 dni premišljeval, ali kaže ustanoviti banko za akademsko kongregacijo, jaz pa sem šel domov in dejal pri sebi: Sv. Neža, tvoj rod, ki je zamaknjen v nebeskega Zenina, še ni izumrl. M.

Kraljica piratov živi

Najnovejša poročila iz Sanghaja potrjujejo prvotne vesti o neki krasni Amerikanki, ki kot »kraljica piratov« strahuje južno kitajsko obalo. Lepa Amerikanka je postala strah tudi velikih ladij. Prvotno niso v broderskih krogih verjeli tem vestem. Toda v zadnjem času se je vest potrdila. Na vsak način gre za 26 letno dijakinjo, ki je študirala v Ameriki in ki govori gladko kitajski. Znano je tudi, da sama vodi napad na trgovske ladje. O njej tudi govorijo, da noč in dan kadi cigarete in da sama izvrstno strelja. Končno niso ženski morskari roparji na Kitajskem nič posebnega. Tako je na primer znana Laj-Coj-San, ki poveljuje 12 roparskim ladjam.

Sanjske bukve so zaplenili

Kakšno senzacijo je povzročila v Pragi vest, da je državno pravdnstvo zaplenilo sanjske bukve, ki jih je izdalo podjetje Storch. Državni tožilec je tvrdil sporočil, da je zaplenil knjigo zaradi neke pripombe glede davčne izterjevalnice.

»Nikdar nisem mislil, da si tako zanesljiv človek in da lahko na tvojo besedo nekaj dam.«
»Kako to misliš?«
»Pred dvema leti sem ti posodil 100 Din in takrat si mi rekel, da mi boš večno dolžan, hvala ti!« — in res si besedo držal.

Učitelj: »Katero so štiri temeljne operacije?«
Mirko, zdravnikov sin: »Štiri temeljne operacije so golša, kila, slepič in mandlji.«

Novoporočena žena je prikrat spekla purana in ga postavila na mizo.
»To si pa zelo dobro napravila in kako lepo si ga nadevala,« je pripomnil mož.
»Nadevala?« se je začudila ženka, »ne, nič ga nisem, kor ni bil votel.«

Slika zadnjih demonstracij zaradi škandala Staviski pred poslansko zbornico v Parizu. Celotni otroci so naskočili policijo, da bi preprečili aretacijo znancev in staršev. Radi tega škandala se Francija razburja

Milijon, ki ga nihče ne mara

»Figaro« pripoveduje to-le zabavno pariško zgodbi. Neki velepodjetnik, lastnik številnih avtomatov, ki delijo čokolado po 25 centimov kos, je nakopičil hribe nikljevih drobižev. Vedel ni, kaj bi z njim počel. Delavci so se uprli, ko jim je hotel izplačati z drobižem vsaj del plače. Blagajnik je zamen telefoniral bankam. Niti Francoska banka ne sprejme v zameno toliko drobiža. Bogataš je ugibal in naposled le rešil nalogo. Prejel je namreč davčno polo s poročilom, da mora vplačati 1 milijon dvesto tisoč frankov davka. Njegova zaloga drobiža je znašala natančno isti znesek. Sklenil je, da bo oddal nikelj davkarji. Natovoril je z vrečami denarja dva teška avtomobila. Soferja sta se pripeljala pred davčno upravo in šla k blagajni: »Tovarnar X. pošlje en milj. 200 tisoč frankov davka.« — Ravatelj davčnega urada je sam prišel ven, ko je čul o tem znesku. A njegovo veselje se je takoj prelevilo v obup, ko je zagledal, da bodo morali uradniki spraviti skoraj pet milijonov kosov nikljevih novčičev, do 8 ton kovine. Šel je telefonirat predstojnikom. Od kraja so se mu smejali, ker so mislili, da je to šala. Ko pa so se prepričali, da je to resnica, tudi niso vedeli, kaj bi ukrenili. Naročili so mu, naj počaka, da obveste finančno ministrstvo. Pogajanja so trajala štiri ure. Avtomobila sta štiri ure čakala pred davkarjo. Naposled je gredilo ministrstvo, naj se denar sprejme, in vsi davčni uslužbenci so šli na težko delo.

Japonci so hvaležni Budi, ki jim je poslal prestolonaslednika. Kipar Koun Takamura je postavil Budi nov kip pred templjem v Tokiju. Pred kipom Takamura (z naočniki)

Gramofonske plošče za pričo

Pred najvišjim sodiščem države New York je že več dni razprava za razporoko znanega igralca Rudolfa Valle. Igralec Valle je domneval, da ga njegova žena vara. Zato je dal postaviti v sobo kompliciran aparat, ki je razgovore med gospo in »gostom« sprejel na gramofonske plošče. Pri obravnavi so te plošče odigrali in plošče same so bile najbolj obtežljiva priča proti ženi, ki je varala svojega moža.

Pleme, ki spoštuje tašče

Navada, da tašče slikajo v luči, ki zelo pogosto ne ustreza resnici, in da jih kaj radi smešijo, je že stara. In vendar živi v angleški vzhodni Afriki prav priprosto pleme, ki ga nazivajo »Gallas« in ki je prav za prav še danes nomadsko, a kljub temu spoštuje tašče. Zapoved prepoveduje, da bi kdo taščo žalil. Njej gre po predpisih nepisanih zakonov tega ljudstva prav za prav še višja čast kakor staršem samim. Ti zakoni gredo celo tako daleč, da se ime tašče ne sme niti glasno imenovati. O njej je treba govoriti po ovinkih in priposodbi. Kdor bi jo žalil, ga lahko zadene najhujša kazen, in celo tudi smrt. Tudi v drugem pogledu je pleme Gallas prav zanimivo. Tako na primer nosijo dolge lase edino možiki in dolgi lasje so tam doli znak moštosti. Zenske smejo nositi komaj nekaj centimetrov dolge lase. To pleme posebno spoštuje in obožuje sonce. Tako so na primer vse bajte obrnjene proti vzhodu.

Lov na leteče zavre

Iz New Yorka poročajo, da je na včerajšnji dan odpotovala odprava 16 newyorških meščanov pod poveljstvom raziskovalca kapetana Dyoitta v vzhodno holandsko Indijo. Tu ostane eno leto in bo lovila »leteče zavre«.

To je spomladanska moda za l. 1934. Čepica iz fine svetlomoderne slame s cvetličnim okrasom

Zmaji naprodaj

Prof. Van Straelen, ravnatelj slovitega muzeja za naravoslovje v Bruxellesu je prišel v hudo zadrego. Na svojo skupino dinosavrov je prof. Van Straelen silno ponosen. Vrsta njegovih zavrov predstavlja postopno zvezo teh orjakov od ptičje podobe navzgor. Zivali so našli okameneli v belgijskem rudniku. Tedaj so priromali palaentologi z vsega sveta v Bruxelles, da bi preštudirali te nenavadne prikazni. Zalibog so bila okostja zavrov nasičena z železnim piritom, ki razpade, ako ga pustimo delj časa na zraku. Prof. Van Straelen je prosil belgijsko vlado za velike zneske, da bi mogel s tem denarjem napraviti velikanske steklene omare, v katere bi shranil ogromne okostnjake. Toda vlada ni hotela dati denarja. Ko na stotine delavcev išče prenočišče in stanovanje, naj bi dala denar za stanovanje tem okostnjakom. Nesrečni profesor se je obrnil na poslansko zbornico. Niti tu ga niso razumeli, ne samo socialisti, temveč tudi konservativni poslanci, ki bi morali imeti več smisla za konserviranje teh stvari, so dejali, da jih stare kosti ne zanimajo. Prof. Van Straelen se je ujezil in je sklenil, da bo dragocene dinosavre prodal morda kakim Američanom, ki bodo zanje bolj skrbeli. Denar, ki ga bo zanje prejel, bo poklonil brezposelnim.

Nenavaden prizor iz narodnega parka Glacier v Ameriki, kjer se pozimi pogosto dogodi, da se veliki medvedi, ki prosto okoli tekajo, približajo turistom, da bi dobili kaj za pod zob. Prijazne živalice vedno kaj ujamejo

Pariški kipar La Monaca je dovršil nov kip svetega očeta Pija XI. Sveti oče je zato večkrat sedel pri francoskem kiparju

nica«) bomo z motorjem omogočili in konec bo stradanja; kajti živil ni mogoče hranjevati niti en dan brez ledarnice, vse se skvari. Pa še več! Z električno lučjo bomo omogočili skioptična predavanja; in najlepše bo za Bengalce, ko bodo poslali radio; gramofonske plošče prenašamo na radio in megafon bo pel, da bo veselje; kajti eno je, kar pravijo vsi Bengalci: Dajte nam kruha in godbe in vsi bomo prihajali k Vam. — Tu zamaje P. Bogumil resno z glavo: »Če hočete vezati človeškega duha z bitnimi vrednotami nadnarave in ga sproščati v novo rast, se ne smete približevati trpni animalni naravi človeka, ampak prisluhniti morate tiho snujoči rasti nevidnih duševnih sil, ki dvigajo človeka v neslutne višine nadnarave. Z motorjem, elektriko, skioptikonom itd. zaidete v teološki naturalizem.« »Ne znam, što kažete, a bodite uverjeni,« tako odgovarja P. Vizjak, izpreobrnjenja navezujejo skoraj do zadnjega odstotka na naravne prilike. Mi v Bošontiju mašujemo in opravljamo svoje molitve zjutraj, a potem nas obsujejo deputacije Bengalcev od 8 zjutraj do poznega večera. »Nomoškar,« tako začne prvi (dober dan bržčas) in

V bavarskih Alpah se je zgodila huda nesreča. Dva vojaka je zasul plaz in njegovi tovariši ju zamašili pod snegom

V lekarni.

»Rad bi steklenico »solutio acidi borici nitis!«
»Gospod profesor, vi želite torej borovo vodo?«
»Da, da to neumno ime mi res ne ostane v glavi.«

KULTURNI OBZORNIK

Iz bolgarskega kulturnega življenja

Dr. Ivan Esih: Pregled bolgarske književnosti

Izdala »Knjižnica Dobrih Romanov«, Zagreb, 1933. — Za zadnjikrat smo v drobnem zapisku nazkazali vsebino knjižnice, ki nam na kratko nudi pregled bolgarske književnosti, danes pa se naj ustavimo ob posameznih pripovednikih, pesnikih, dramatikih in eselistih. Avtor razgrinja v kratkih poglavjih glavna razdobja bolgarske književnosti od 9. stol. do danes. Pred vsem pa se seveda mudi ob življenju, ki so rasli po osvoboditvi Bolgarske, to je od Ivana Vazova dalje, prvega bolgarskega književnika, ki je umetniško izrazil ljubezen do svoje zemlje in od čigar del so se vzgajala cela pokolenja. (Zanimivo je, če se dotaknemo Ivana Bogorova, književnika iz časa tik pred osvoboditvijo Bolgarske, da je v svojem »Književnem edinstvu med slovanskimi narodi« naglašal pomen vzajemnosti med slovanskimi narodi in zahteval skupno slovansko abecedo in sicer latinico.) Avtor označuje dalje s kratko karakteristiko vse vidnejše sodobne bolgarske pripovednike (medvojne in povojne), med drugim glasnika bolgarske vasi, Elina Pelina in Konstantina Petkanova, Jordana Jovkova, ki je med najnadarnejšimi bolgarskimi pripovedniki (njemu je posrečeno največje prostora v knjižici), psihologa G. Stamatova, D. Šišmarova, socialnega misleca Vl. Poljanova, najboljšo bolgarsko romansiero Ano Kamenovo, Ang. Karaličeva in druge. Bolgarski romanopisci in novelisti si prizadevajo pred vsem to, da bi odkrili v svojih delih resnično duševnost naroda ali — kakor oni pravijo — »rodnost«. In vprav v delih Elina Pelina in Jordana Jovkova je najčisteje izražena duša Bolgarov. Zastopnik bolgarskega zgodovinskega romana je St. Zagorinov. Njegova »Legenda o sveti Sofiji« je največji in najboljši bolgarski zgodovinski roman.

Med liriki omenja Esih velikega borca za socialni bolgarski preporod, Hrista Botjova, ki je pred osvoboditvijo Bolgarske tudi praktično izredno veliko pomenil. Začetnik prve dobe bolgarske lirike je že zgoraj omenjeni Ivan Vazov, podlagi drugi dobi, ki je stremela za estetskim izrazom, je dal Penčo Slavejkov, čigar največja zasluga je izpopolnitev bolgarskega sloga v obliki in temeljiti miselni vsebini. Za epohalno delo »Na otokih blaženosti« je bil leta 1910 med kandidati za Nobelovo nagrado. P. Slavejkov je bil prvi zavestni estet v bolgarski književnosti. Tretji dobi bolgarske lirike je dal obraz P. Javorov, ki ga kot Botjova smatrajo za predstavnika plemenitega genija svojega naroda v času vsestranskega njegovega preporoda. Javorovu so sledili realisti (Elin Pelin, Konstantinov itd.), spiritualisti (Trajanov itd.) in drugi. Zastopnik četrtega razdobja bolgarske lirike pa je Nik. Lilijev, mojster jezika (dokazal je, da se v bolgarscini izraziti najskrajše drhtljaj narodne duše). Tudi naslednji rod (ekspresionisti, mistiki, socialni liriki itd.) jima močne zastopnike. Med drugim omenja avtor tudi nam Slovenem znano in priljubljeno Elizabeto Bagrijano, o kateri se je izrekla kritika, da njena pesniška zbirka »Večna in sveta« je poleg Jovkovih »Staroplaninskih legend« najboljša bolgarska delo po vojni. Esih omenja med drugim še skupino mladih in najmlajših pesnikov ter posebej makedonske pesnike.

Med dramatikami so omenjeni med drugim Ivan Vazov, Dimitar Šišmarov, Jordan Vovkov, vlasti pa St. L. Kostov, najpopularnejši sodobni bolgarski komediograf, čigar delo »Carodej« so gledali zadnjikrat naši penklubovci v Soliji. — Med kritiki je na prvem mestu imenovan Vladimir Vasiljev, ki ga pozna iz časa dubrovniškega penklubskega kongresa tuda ljubljana. Znan je tudi proletarski ideolog Bakalov, ki je napovedal boj vsej bolgarski književnosti od Vazova do Lilijeve.

»Pregled bolgarske književnosti« je sicer skrajno skrčen, vendar je skozi prismo celotne knjižice razvidna razvojna vrsta bolgarske književnosti s poudarkom posameznih vidnejših osebnosti. Knjižica je prišla vprav v času, ko smo se začeli razgledovati po kulturni tvornosti bratov Bolgarov, zato smo je kljub goli informativnosti veselili. L. G.

Koncert muzičke akademije iz Zagreba

V vrsti simfoničnih koncertov, ki so v tej sezoni bli čez deske naših koncertnih odrov, zavzema koncert zagrebske muz. akademije vidno mesto. Na eni strani z ozirom na čist umetniški užitek, ki se je vzpenjal nad njihovim izvajanjem, na drugi pa z ozirom na za nas še posebej važno vzglednost, ki se ovija okrog resnega in visoko dvignjenega dela zagrebskega konservatorija. Ne hote je človek ob tem dogodku potolehlj vzporedno črto z našimi vzgojnimi uspehi in moral ugotoviti ob primerjavi bolečih resnic, da so zlasti v instrumentalnem glasbenem življenju uspehi našega dela še zelo neboljani. Nasprotno pa je pogled na lepo vrsto mladih godbenikov, ki so prišli k nam v goste in glasbeni učinek, ki ga je zapustilo njihovo izvajanje, izrazil iz nas veselo priznanje v pogledu resno razvijajoče se njihove instrumentalne kulture.

Sporočil je obsegal dve deli: Beethovnov Koncert za violino in orkester, predvsem s strani čisto muzikalno vsebino monumentalno delo ter simfonično pesništvo skladatelja Fr. Lhotke »Morje«, vizijo za mešani zbor, soli in orkester, ki poganja iz meri nove romantike proti impresionizmu ter zavzema po svoji bujni instrumentalci, mešanju barvnih učinkov in občutju priznalo višino. Oprta je na pesnitev Vlad. Nazorja.

V celoti je izvedba zapustila močan vtis. Rektor zag. akademije in dirigent Fran Lhotka je dokazal s tem delom prve izrazit glasbeni okus in poznanje zakonov, ki posegajo v notranjost umetnin, drugič pa veliko pedagoško silo, ki se je izrealila v izdelani izvedbi. Orkester je zavzemal s svojo homogenostjo, intonačno čistostjo in zlasti točnostjo; pri vsem pa izredno interpretacijsko jasnostjo do skrajnih tines. Skladna je bila tudi podrežitev slogu obeh umetnin, na eni strani klasičnega se opirajoč detailiranost, na drugi pa v široko barvitost razprezajoča se bujnost in zanositost.

V Beethovnovem koncertu je nastopil kot violinski solist G. Zlatko Topolski, tudi gojenec konservatorija. S svojo pristno izvedbo je dosegel polno priznanje. Vzporedno z njegovo mladostjo rastejo ob njem lepe nade. Tehnično in muzikalno stran je osvojil. V njegovih tokih pojo gosli polno in čisto, v najtežjih razgibanostih gladko, v širokem prelivanju zvočno, lok mu v polni mehkoosti razgibava strune. Kar priklepa, je umetniška notranjost, ki je vodnik teh zunanjih pojavov; mlada še in ne-

Bolgarske revije

Središnje mesto med bolgarskimi revijami zavzema književni mesečnik »Zlatorog«. Urejuje ga Slovenec dobro znani bolgarski književni kritik Vladimir Vasiljev. Začel je izhajati takoj po svetovni vojni in gre v petnajsti letnik. Pray za prav je ravno »Zlatorog« najtradicionalnejše bolgarsko književno glasilo in bi po urejenosti in mestu, ki ga ima v sodobni bolgarski književnosti, nekako odgovarjalo n. pr. »Ljubljanski zvonu« ali pa »Srpskemu književnemu glasniku«. Seveda je v primeri s številom občinstva sorazmerno manjše in skromnejše. Med sotrudnike »Zlatoroga« spadajo najbolj znani bolgarski prijatelji in pesniki, tako predvsem Jordan Jovkov, Liza Bagrijana, Dora Gabe, Georgi Stamatov, Konstantin Petkanov, Ana Kamenova in drugi. Kot sourednika pomagata Vasiljevu znani slikar in umetnostni kritik Sirak Skitnik in pesnik Nikola Liliev. Robriko književne kritike polnijo predvsem Georgi Konstantinov, Georgi Canev in Aleksandar Filipov. O slednjem in slikarstvu referira zlasti Sirak Skitnik, deloma tudi Vladimir Vasiljev in pa Stela Caneva. O glasbi poroča Dimitar Kardžiev, filozofske preglede pa piše Spas Kazandžiev. V celoti je »Zlatorog« skromna revija v sivih platnicah na treh tiskovnih polah. Izdaja ga znana založniška hiša »Hemus«.

Kot drugo, ne strogo literarno, ampak mnogo bolj znanstveno revijo omenjam »Filozofski pregled«. To zlasti radi tega, ker je ime te dobre bolgarske filozofske revije sorazmerno še najbolj znano pri nas. Pred leti je namreč v »Filozofskem pregledu« objavila Dr. Ksenija Atanasijevič svoj znani pregled slovenske in srbohrvatske filozofije. Revija ne izhaja mesečno (petkrat na leto) in jo ureja profesor Mihalčev. Vendar moramo ravno »Filozofski pregled« smatrati v revijalnem smislu za specialen pojav pri vseh Južnih Slovanih, ker podobnega glasila nimajo ne Slovenci, ne Hrvati in ne Srbi.

»Bilgarska misao« izhaja že osem let. V svoji osnovi je književno-zgodovinska revija in v nekom oziru tudi družabna. Ureja jo Mihaljo Arnaudov. Med sotrudniki ima nekaj zvenetih imen: predvsem Jordan Jovkov, pa Karaličev, Atanas Dalčev, Nikola Atanasov, Georgi Rajčev itd.). Izhaja mesečno na štirih tiskovnih polah.

Pred dvema letoma je začela izhajati revija »Stara Planina«. Je brez pravega urednika, ker jo ureja skupina književnikov. Posebej moram opozoriti, da se okrog »Stare planine« zbira zlasti najmlajši, ki jim stojita v ospredju Peter in Pavel Spasov. »Stara planina« posveča posebno skrb slikarstvu in redno prinaša posnetke slikarskih del. Izhaja mesečno. Še to moram omeniti, da je v reviji preveč prevodne književnosti.

Mlada Bolgarija je pa zbrana okrog najboljšega in najsoodobnejšega bolgarskega lista. »Zvezda«, ki ga ureja P. Bakalov. Prevodov v reviji ni. Najbolj znani med sotrudniki bi bili: N. Burjanin, G. Karaslavov, A. Todorov, O. Vasiljev in Hr. Radevski.

Končno moram omeniti še dva bolgarska književna tednika, ki izhajata v časopisni obliki. To sta »Literaturnen glas« (izhaja vsako sredo) in »Relief«. Prvi izhaja povprečno na osmih straneh in je vsebinsko in ilustrativno bogat. Ureja ga D. B. Mitov. V njem sodelujejo predvsem T. Trajanov, A. Balkanski, N. Brozov, S. Ilčev, P. Atanasova in K. Malina. Splošno govorimo o »Literaturnem glasu« zbrani najmlajši in najuglednejši sodobni bolgarski publicisti. Podobno stališče zavzema tudi že omenjeni drugi tednik »Relief«.

Ob koncu naj podam še, v koliko izvodih izhajajo posamezne revije. Položaj ni preveč laskav in lahek. Izhajajo in stanejo »Zlatorog« v 1200 izvodih (120 levov), »Bilgarska misao« v 1200 izvodih (160 levov), »Stara planina« (80 levov) in »Literaturnen glas« (140 levov). Za ostale trenutno nimam točnih podatkov. T. P.

jasna, a živa. Če se razvoj vzporedno počene tusem, bomo v njem dobili pravega umetnika.

Pevski ansambl je v celoti malec zaostajal. Zboru muzikalno ni moglo oporekati, le v materialu ni prav izrazil. Solisti (gd, Radev Marijana in gg, Francel Ivan, Halasz Dezider, Bogdan Nikola) se ne dovoljujejo izreči polne sode. Posebnem osvajanju, zvenkrat se niso dorasli. Karšen pa bo razvoj v bodočnosti, zavis od pomembnih subjektivnih in objektivnih pojavov.

Končni uspeh vsega nastopa je pri očitnosti, ki je v polnem številu napolnilo Unionsko dvorano, izrazil popolno priznanje, ki je veljalo vsem sodelujočim, še zlasti pa dirigentu in skladatelju v osebi rektorja Lhotke. Vse to pa je spremljala nekeje na dan nas zakopana trpkost ob vprašanju, kdaj bo do takih uspehov zrastle naša glasbena mladina? V. U.

Sodbe Rimske rote v zakonskih pravdah. Spisal dr. Alojzij Odar. Bogoslovna akademija v Ljubljani. Knjiga 12. Misijonska tiskarna, Groblje-Domžale 1934. Rimska rota je redno sodišče svete stolice. Njeni početki segajo v 12. stoletje; od leta 1870 naprej pa Rimska rota ni delovala, dokler je ni leta 1908 papež Pij X. prenovljeno upustil. Torer prenovljenja v svojem delokrogu je obhajala lansko leto svoj srebrni jubilej. Ob tej priliki se je avtor, ki je profesor kanonskega prava na bogoslovni fakulteti ljubljanske univerze, zatopil v — lahko bi rekli — najtežji del svojega predmeta in nam dal knjigo, ki nam kaže: 1. Značaj Rimske rote, 2. Sodbe Rimske rote na splošno, 3. Sodbe v vinkularnih pravdah. Cerkveno sodno postopanje je za laika precej težavna zadeva. Vendar nam pa avtor razloži in sodbe apelacijskega sodišča, Rimske rote, tako nazorno odkriva, da bodo umljiva vsem, ki se za stvar kakorkoli zanimajo. Vinkularne pravde, juristi bi rekli ničnostne, nulitetne, kjer gre za to, da se izpodbije veljavnost zakona, nam kažejo, v kakšnih okoliščinah in kako nepremisljeno se sklepajo tu in tam dosmrtno zakonske zveze. Sila in strah, dostavljeni pogoj, hlinjena privolitev, neznanje, zmota itd. morejo vplivati na veljavnost zakona. Knjiga je porabna za teorijo in prakso. Tisti, ki so poklicani, da sodelujejo pri sklepanju zakonov, bodo tokaj našli marsikaj mgljaj, ki jih bo opozoril, na kaj naj posebno pazijo pri svojem delovanju. Dr. M. — k.

Gospodarstvo

Kakšne bilance je treba priložiti prošnjam za zaščito

Trgovinsko ministrstvo je na podlagi člena 2 Uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih dolžnikov z dne 22. novembra 1933 izdalo tale pravilnik glede čiste bilance denarnih zavodov, ki se žele okoristiti z odredbami uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov.

Denarni zavod, ki poda prošnjo, mora priložiti prošnji bilanco po temle obrazcu.

Aktiva: 1. Neizvršena vplačila vpisane delniške glavnice. 2. gotovina: blagajna, žiroračun pri Narodni banki in blagajniški boni, čekovni račun pri Poslni hranilnici, žiroračun in ostale kratkoročne terjatve pri ostalih kreditnih zavodih. 3. Valute in devize. 4. Čeki. 5. Lastni vrednostni papirji: državni in drugi, za katere države jamči kot trajen plasman, državni in samoupravni papirji in drugi, za katere država jamči kot začasen plasman in ostali. 6. Račun tečajne razlike. 7. Menice v portfelju, moratorne in ostale, protestirane in vložene moratorne, protestirane in vložene ostale. 8. Menice v reeskontu. 9. Posojila in report na vrednostne papirje in nepremičnine. 10. Konzorcialni posli. 11. Dolžniki v tekočem računu: moratorni in ostali. 12. Računi centralne in podružnice. 13. Dolgoročna hipotekarna posojila. 14. Premišnine: za bančno porabo in druge. 15. Nepremičnine: za porabo banke in druge. 16. Podjetja v lastni režiji. 17. Prenosne postavke. 18. Ostala aktiva. 19. Izguba. 20. Poroški in avalni dolžniki.

Pasiva: 1. Vplačana osnovna glavnica. 2. Rezervni fond. 3. Valoričacijski fond. 4. Fond za kritje škod ob priliki realiziranja aktiv. 5. Po-

kojninski fond. 6. Vloge: na knjižice do in nad 10.000 Din, v tekočih računih do in nad 10.000 Din. 7. Upniki po tekočih računih: denarni zavodi, inozemski upniki in ostali. 8. Računi centralne in podružnice. 9. Reeskont. 10. Trate in lastni akcepti. 11. Dolgoročna posojila: hiroteke, založnice in komunalne obveznice v obliki in ostalo. 12. Ostala pasiva. 13. Dobiček. 14. Avalni in poroški dolžniki.

Zavod sme vnesti v bilanco samo one likvidne terjatve, katere lahko takoj dvigne brez odpovedi. V kolikor vnese vrednostne papirje kot trajno naložbo po tečaju, ki je višji kot borzni, mora doprinesiti dokaze o tem, da ti papirji predstavljajo trajno naložbo in dati popis teh papirjev z nominalnim zneskom in njih borznimi tečaji.

Za moratorne menice se morajo smatrati »one menice, v katerih je dolžnikom plačilni rok določen z zakonom. Pod posojili na nepremičnine se razumejo tudi posojila na blago kakor tudi lombard dragocenosti in ostalih premičnin. V bilanco se vnese knjižena pro in contra kot n. pr. kavcije in polagatelji kavcij, depoziti in polagatelji depozitov.

V drugem členu pravilnika je določeno, da mora zavod poročati o tem, kolika svota terjatev v tekočem računu je zasigurana z realnim kritjem, kolika pa s portfeljskimi menicami in z menicami ki imajo več kot 1 podpis. Nadalje bodo morali dati podatke, koliko znašajo njih menične terjatve, ki imajo supergarancijo, hipoteko ali lombard, nadalje pojasniti, kolik je skupen znesek njih dolgov za javne dajatve, nadalje hipotekarni banki, Poslni hranilnici, Narodni banki in javnopravnim ustanovam.

Dunaj. Donavsko-savsko-jadran, prioritete 63.25, Länderbank 15.85, Narodna banka 153, Steg 15.80, Alpine 9.88, Rima 22.10, Trboveljska 12.35.

Žitni trg

Pravoslavni prazniki so minili, vendar je tendenca dalje mirna. Prometa je malo, ker se kupuje le za najnujnejše potrebe. Cene so neizpremenjene. Nekaj več prometa je v koruzi, ker je slejkoprej izvoz znaten.

Živina

Dunajski goveji sejem 22. jan. Prignanih je bilo: 902 vola, 388 bikov in 693 krav, skupno 1983 glav, od tega iz Avstrije 1537, iz inozemstva pa 446. Notirali so v šiling, za kg žive teže: voli 0.90—1.52, bik 0.90—1.02, krave 0.83—1.05 in klavna živina 0.57—0.82. Pri počasni kupitji so ostale cene 1. volov neizpremenjene, II. in III. pa so se pocenili za 5—7, mestoma celo za 10 grošev, dobre krave in bik 10 padli tudi za 5 grošev.

Jajca

Kakor vsako leto v tem času je položaj na jajčnem tržišču neenakomeren. Nova produkcija se pojavlja v večjem obsegu le še tam, kjer vlada mlo vreme in pa v onih državah, kakor n. pr. na Danskem, kjer se producira v velikih farmah s tem, da se kokoši hlevi ogrevajo ter da se z močno električno lučjo dnevi podaljšajo, na umetni način forsira. Danska ponuja že danes večje količine svojega prvovrstnega blaga v teži od 59 kg po 93 svic. fr. tranko svic. meja, tako da Svica za naše blago, ki tehta komaj 53 do 54 kg, plača samo 90 do 95 svic. frankov franko svic. meja. Za to ceno odgovarja nakupna cena 12 Din za kg. Nemčija plača sicer še nekaj boljše ceno, pač pa se sme v Nemčijo izvažati samo prama blago, dočim mora izvoznik sekunda blago v brezenje v tuzemstvu prodajati. V tuzemstvu se pa v mestih in industrijskih krajih doseže še vedno višja cena kakor v inozemstvu, vsled tega ne more izvoznik, ki kupuje za izvoz, isto ceno plačati kakor oni, kateri dobi samo male količine skupaj in kupuje zgolj za tuzemski konzum. Kakor hitro pa bo tudi pri nas produkcija v polnem teku, se bodo cene kmalu izenačile.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 23. januarja: 11.00 Šolska ura: V zdravem telesu, zdrava duša (M. Tratar) 12.15 Naše vojske godbe igrajo (reproduciran koncert) 12.45 Poročila 13.00 Glas, reproduciran koncert Slovenskega vokalnega kvinteta 18.00 Otroški kotiček: V kraljestvu palčkov (Delakov gledališki studij) 18.30 Vseučiliška knjižnica (pred. dr. J. Glonar) 19.00 Francosčina (prof. Prezeli) 19.30 Potovanje po Južni Srbiji (prof. Jeras) 20.00 Plesna glasba izvajajo radio orkester 20.45 Vokalni koncert ge. Josipine Sivec 21.15 Čajkovski VI. na ploščah 22.00 Glas, poročila 22.30 Angleške plošče.

Sreda, 24. januarja: 12.15 Nekaj okroglih za veselo ljudi (plošče) 12.45 Poročila 13.00 Glas, ruske baladke v reproducirani glasbi 18.00 Komorna glasba, izvajajo radio kvintet 18.30 Radio orkester 19.00 O narodni vzgoji (dr. Stanko Gogala) 19.30 Literarna ura: »Kmetje« pri Buninu (dr. Preobražinski) 20.00 Prenoš iz ljubljanske opere V odmoru čas in poročila.

Drugi programi:

Sreda, 24. januarja: Belgrad: 16.20 Koncert z. čelo 19.00 Radio orkester 20.00 Prenoš iz Ljubljane — Dunaj: 17.05 Moderni avstrijski skladatelji 18.45 Koncert vojske godbe 21.15 Radio simfonični orkester — Berlin: 21.00 Beethoven: VIII, simfonija 21.30 Zabavna glasba 22.30 Koncert simfoničnega orkestra 23.00 Godalni kvartet Lühr (Beethoven) — Bruo: 16.00 Radio orkester 20.35 Simfonični karneval — Budimpešta: 12.05 Salonska kapela 13.30 Ciganska glasba 17.00 Koncert opernega orkestra 18.45 Klavirski koncert 22.45 Ciganska glasba — Milan: 17.10 Vokalni koncert 20.10 Komodija, nato plesna glasba — Praga: 14.30 Koncert godalnega kvarteta 17.35 Sodobna jugoslovanska klavirska glasba 18.35 Radio orkester in solisti 20.40 Mahler: IV. simfonija — Varšava: 15.10 Koncert sodobne glasbe 17.20 iz italijanskih oper 18.20 Plesna glasba 20.00 Slavnj skladatelji na ploščah.

Šah

Ožji turnir Lj. šah. kluba se bo pričel v sredo 24. t. m. ob 8 zvečer v kavarni »Evropa«. Do tedaj se bodo sprejemale prijave, nakar bo sestanek vseh udeležencev. Vsi lo se bo zrebanje in natančen dogovor glede igralnega reda. Prijavnina znaša Din 5, kavcija pa 15 Din. Udeležiti se ga morejo vsi oni, ki so kdaj dosegli v splošnem turnirju 50 odst. možnih točk ali pa so izgubili pravico za glavni turnir. — L. S. K.

Borza

Dne 22. januarja 1934.

Denar

Neizpremenjena sta ostala le Curih in Berlin, dočim so ostale devize popustile, edino London je narastel.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 9.15, na zagrebški po 9.10 in belgrajski po 9.08 in 9.07. Grški boni so notirali v Zagrebu 30.50—37, v Belgradu pa 35.50—36 (36.70).

Ljubljana, Amsterdam 2302.07—2313.43, Berlin 1356.25—1367.05, Bruselj 796.35—800.29, Curih 1108.35—1113.85, London 179.08—180.68, Newyork 3541.61—3569.87, Pariz 224.38—225.50, Praga 169.79—170.65, Trst 299.90—302.30.

Promet na zagrebški borzi 50.228 Din.

Curih, Pariz 20.25, London 16.15, Newyork 322, Bruselj 71.85, Milan 27.10, Madrid 42.70, Amsterdam 207.50, Berlin 122.40, Dunaj 72.95 (56.45), Stockholm 83.30, Oslo 81.10, Kopenhagen 72.10, Praga 15.32, Sarajva 58.10, Atene 2.94, Carigrad 2.49, Bukarešta 3.05.

Dunaj. Dinar notira (valuta) 8.49.

Vrednostni papirji

Tendenco je bila ta teden za državne papirje slaba in so tečaji večinoma nadalje popustili. Posebno se pozna popuščanje pri vojni škodi, katere je v terminih že prispela pod 260. Promet v vojni škodi je bil znaten, na zagrebški borzi je znašal 1200 komadov.

Ljubljana, 7% inv. pos. 57 den., agrarji 27 den., vojna škoda 260 den., begl. obv. 42 den., 8% Bler. pos. 38.50 den., 7% Bler. pos. 36.50 den., 7% pos. DHB 42 den., Kranj. ind. 250 bl.

Zagreb, Drž. papirji: 7% invest. pos. 57 den., agrarji 27 den., vojna škoda 261—263 (261, 260), 2. 261—265 (261), 3. 260—262 (261), 4. 255—263, 5. 255 den., 6% begl. obv. 40—40.50, 8% Bler. pos. 39.50 den., 7% Bler. pos. 36.50—37.50, 7% pos. DHB 53—55. — Delnice: Narodna banka 4000 bl., Priv. agr. banka 234.50—236, Sečerana Osjek 135—145, Impex 50 den., Trboveljska 100 den.

Belgrad, Narodna banka 3000—3950 (3000), Priv. agr. banka 234—236 (234, 232), 7% inv. pos. 59.50—61 (60, 58), agrarji 30—30.50 (30.50), vojna škoda 262—264 (262, 256), 2. 262—265 (261.00), 3. 262—265 (264, 263), 6% begl. obv. 43—43.50 (44, 42.25), 8% Bler. pos. 39.50—41, 7% Bler. pos. 38—38.50 (37.50, 38).

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka pletilna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Inventurna prodaja

zimskega blaga napol zastoj.
Priložnostni nakup

v Trpinovem bazarju

Službeiščejo

Posojilnice in zadruga

pozor! Prvovrsten strokovnjak se nudi za sestavo bilanc proti zmernemu honorarju. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Bilancist« št. 709. a

Dekle

za vsa hišna dela in samostojno kuho išče mesto pri boljši družini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 706.

Službodobe

Trgovski pomočnik

vojaščin prost, z dežele, s kavcijo, se sprejme za vodstvo podružnice pri Plementu Jožetu, Planina pri Sevnici. (b)

Vzgojiteljica

samostojna, s prakso in s perfektnim znanjem francoskega ali angleškega jezika — se sprejme k dečkoma 6 in 8 let starima za 1. februar. Samo prvovrstne moči naj pošljejo ponudbe na: Lovrič, Beograd, Obiličev Venac br. 15. (b)

Perfektno kuharico

samostojno gospodinjico — snažno in vestno, iščem k dvema osebama. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Stalna služba« št. 716. (b)

Tajnika

za takoj sprejme organizacija. Zahteva se po možnosti akademska izobrazba, temeljito znanje slovensčine, dobro znanje srbohrvaščine in nekaj tujih jezikov, strojeopisja, pisarniških del, po možnosti stenografije. Predpogoji: odslužen vojaški rok, popolna zanesljivost, pridnost, poštenost. Reference. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Tajnik 1001« št. 705. (b)

Postrežnico

za dopoldanske ure — sprejemem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Postrežnica 100« 689. (b)

Denar

Nakup in prodaja

hranilnih knjižic. — Augustin, Ljubljana, Aleksandrova 4. (d)

Vnajem

ODDAJO:

Čevlarsko delavnico

s stanovanjem, v prometnem, brezkonkurenčnem kraju, dam radi družinskih razmer v najem. — Več po dogovoru. Znamko za odgovor. Naslov v upravi »Slov.« št. 642. (n)

Poizvedbe

Pes

volčje pasme, črno-rujav, ime »Perun«, znamke št. 1171 iz leta 1933, se je izgubil. Najditelja prosimo, da ga dostavi proti odškodnini v Skrabčevu ul. št. 7, prof. Bilimoviču. (e)

Kúpimo

Kupujem

prima jesenov, orehov in bel bukov okrogli les od 50 cm naprej. — Pergler Franc, Maribor, Mlinska ulica. (k)

Vsakovratno

zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE ručice Ljubljana
Wollova ulica št. 3

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajalci motorja bi znebil se rad hrč kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inšert

Jabolka

najokusnejša, 5 Din, postaja kupca, od 50 kg povzeto: Postržin, Maribor. (j)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam audi v veliki izbiri najugodnejše in naicejene trvdka Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (l)

Naprodaj

3 masivne spalnice po 3200 Din; 8 m³ hrastovihi desk, m³ 320 Din; 30 m³ bukovih paral. plohov 295 Din; 15 m³ javorjevih plohov 350 Din.

Lesna industrija
MARTINEC, Škofljica.

Pohištvo

»Javor«

lesna industrija, Logatec. Ljubljana, Masarykova c. št. 12 — prodaja pohištvo iz zaloge na hranilne knjižice in na obroke. (s)

Objave

Pridite po ponudbe!

Prosimo p. n. inserente, da pridejo po ponudbe v našo upravo ali pa naj nam sporoče naslov, kamor naj jih pošljejo: »Akademik«, »Delaven«, »Domovina«, »Elegantno«, »Fiat 501«, »Galanterist«, »Kuharica«, »Konzumni predmet«, »Ljubljana«, »Mirje-Področnik«, »Parcela«, »Promet«, »Slama«, »Stalno 412«, »Treznost«, »Varčnost«, »Zanesljivost«, »Vestna«, »Zasluzek«, »Zanesljiva moč«.

Dalje so pri nas še sledeče starejše ponudbe: »Dobre knjige«, »Doge«, »Gospodinja«, »Ljubljana-okolica«, »Hiša«, »Kranj«, »20.000«, »65.000 Din«, »Marljiva«, »Matematika«, »Pekarna-Cena«, »Poštena«, »Posredovalci izključeni«, »Zakon ni izključen«, »Zelo poštena«.

Končno še nekaj lanskoletnih ponudb pod sledečimi šiframi: »A. A.«, »Jaquard«, »Kurje oko«, »Kamnik«, »Sigurno štev. 13500«, »Snažna in poštena«, »Tajniško mesto«, »Takojsnje plačilo 3«, »Parcelo kupimo«, »Vestna 1200«, »Plačam«, »Skrb za prihodnost«. (o)

Čitajte in širite

»Slovenca«!

PRODAJALNA H. NIČMAN

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2

priporoča svojo bogato zalogo

KIPOV · KRIŽEV · SVEČNIKOV IN SLIK

prav primernih

za darila novoporočencem

Bogata izbira · Točna postrežba · Skrajno nizko cene · Lepo blago

Posestva

Droben oglas v »Slovenca« posestvo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Posestvo

pol ure od kolodvora Slov. Bistrica, obsegajoče 26 oralov njiv, travnikov, vinogradov, sadonosnika in gozdov, s hišo, gospodarskimi poslopji, z vsemi pritliklinami (par volov), s potrebnim živežem ter krmno za govedo in svinje do novega pridelka, se radi smrti odda v najem. Pojasnila daje Fr. Urlep, Ljubljana — Komenskega ulica št. 16. (p)

Obrt

Žične posteljne vloge

in zložljive železne postelje izdeluje naicejene ter sprejema iste v popravilo Pavel Strgulc, Gosposvetska cesta 13, Kolizej Ljubljana. (t)

DRVA IN PREMOG

pri Iv. Schumi
Dolenjska cesta
Telefon št. 2951

Debele

luskinate otrobe

kupite najceneje pri trvdki
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24

AKO POTREBUJETE

JUGOSLOVANSKO TISKARNO V LJUBLJANI

BRZOJAVKE: JUGOTISKARNA LJUBLJANA

UMETNIŠKI GRAFIČNI ZAVOD

V KATEREM SO ZASTOPANE VSE
MODERNE GRAFIČNE PANOGI. VSA
GRAF. DELA SE IZVRŠUJEJO LEPO,
SOLIONO IN PO ZMERNIH CENAH

BAKROTISK ♦ SVETLOTISK
OFFSET- IN LITOGRAFSKI TISK
KLISARNA ♦ TISKARNA
ZA KNJIGO- IN UMETN. TISK

Oskrbite si

za Vaše leposlovne,
znanstvene
in druge knjige
primerne
preproste ali fine

Poslužite se

za vezavo revij:
Dom in Svet,
Mladika,
Ilustracija,
Zena in Dom

trpežne vezave

originalnih platnic

katere Vam nudi

Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne

r. z. z. o. z.

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6/II.

Aleksandra Rahmanova:

**Dijaštvo, ljubezen,
Čeka in smrt**

18. junija 1920.

Kupčija mi gre že gladko od rok. Zdaj vem, kako se mora delati. Glavno je, da se natančno paziš tatov in miličnikov! Danes smo si mogli z mojim izkupičkom prvič skuhati pošteno kosilo! Kaj to pomeni, ve le tisti, ki kot mi po cele tedne ni užil drugega, nego kar mu nudi sovjetska stolovaja. Bil je pravcati praznik!

19. junija 1920.

Bila sem v vagonu pri gospe Šeremetjevski, ženi bivšega ministra. On je v ječi, ona pa dela do štirih kot strojeopisna in potem hiti na trg prodajati kruh. V vagonu pušča svoje tri male deklice pod varstvom stare matere, ki je ob aretaciji sina prišla ob pamet. Nikogar ne pozna, govori samo francoski in si domišlja, da govori s carjem in ga prosi pomilosočenja za sina.

25. junija 1920.

Po splošni delovni dolžnosti sem sprejela mesto v knjižnici. Mesečna plača znaša ravno ceno ene slane kumarice. Toda v stolovaji, ki v njeno območje spada knjižnica, je hrana nekoliko boljša in — kar je glavno — mnogo okusnejše je pripravljena ko sicer; pač zato, ker je glavni kuhar v vojni ujeti Avstrijec.

28. junija 1920.

Knjižnični zavjedujući (vodja) Jakob Petrovič Kaplun, žid in bivši socialni revolucionar, mi je zelo simpatičen. Danes mi je povedal svoje živ-

ljenje. Pol življenja je prebil v izgnanstvu in polnih pet let v samotnem zaporu.

Boste vsaj zadovoljni, da ste zdaj doživeli uredničenje svojih želja? sem rekla.

»O ne,« je odgovoril in žalostno zmajal z glavico; »kar so boljševiki zdaj naredili iz Rusije in kar še bodo, za to se mi nismo borili! Celo pod carskim režimom se nisem čutil tako nesrečnega kot zdaj; vsak dan pričakujem, da me aretirajo in ustrelje, zakaj jaz svojega mnenja ne skrivam in ga brez ovinkov naravnost povem, to je pa pri boljševiki največji zločin! Kako mi je zdaj žal mojih samotnih let v ječi! Res, porušili smo — toda zgradili?«

Jakov Petrovič je neverjetno slabo oblečen; tudi on je bos.

3. julija 1920.

Vročina je grozna, vdušje je kot razbeljeno železo. Nепrestano bi pila in do Baka (postaja za razdeljevanje vode) je dobre četrt ure pota! In pred Bakom stoji v dolgi vrsti stotine ljudi, ki potrpežljivo čakajo po več ur, da vlove vedro dragocene tekočine. Čakalci za kratek čas ugibljejo na dolgo in široko, kaj bodo v bližnjem času državni kooperativi izdajali na pajočne nakaznice. Oblečeni so, da je strah; revni, razcapani, beraški. Pred menoj stoji inženjer v kavaleristovskih hlačah, z golimi mečami, bos, brez pasu mu visi rubaška čez hlače, ni enega gumba ni več na njej; gumbov ne izdajajo na pajočne nakaznice in kupiti bi jih bilo razkošje, o kakršnem se bežencu še sanjati ne sme. Za menoj žena zdravnik v ostankih plesne obleke rožne barve, izpod nje pa drzno gledajo hlačnice moških spodnjih hlač. Poleg mene šestletna hčerka železničarja s skoraj dvakrat tolikim vedrom kot je otrok; oče je v službi in mati leži bolna v vagonu...

Vode od Baka, ki jo jemljejo naravnost iz Ir-tiša, ni mogoče piti, razen da se prekuha. Toda kje? V vagonu, kjer ni mogoče zdržati od vročine, tudi, če se ne kuri? In kje naj dobimo drv? Zato moramo to opraviti v občni kuhinji. Ta kuhinja, iz velikankega ameriškega vagona za silo prirejena, je nekaj strašnega. Okrog velikankega ognjišča v sredi se gnete nekaj desetorice žensk, večina iz izobraženstva. Rute imajo na glavi in shujšani obrazi, od vročine ožgane gole noge in žuljave roke le malo spominjajo na nekdanje »dame«. Vse so nervozne, razdražene, razburjene. Vsaka bi rada najboljšo mesto ob ognjišču, od katerih sta seveda dve najboljši rezervirani za ženi komisarjev. Ti imata vedno mesne kotelete v prostornih ponvih! Ženske so do njih zelo ljubeznive in pozorne in si prizadevajo, da jim izkazujejo vse mogoče uslužnosti. To je tudi povsem naravno: ena beseda teh »sprog« lahko pomeni zapor ali ustrelitev. Ko se pa »gospodarije odstranijo, postane zopet živahno, od prerakanja za najboljša mesta pride včasih do tepeža in prav nič redkega ni, da lonec z vsebino vred zleti na tla ali čisto izgine. Zato se pa tudi nihče več ne čudi, ko bere nenavadne oglase, ki krase stene vagona; na primer:

»Grazdanje! (Meščani!) Kdor je pomotoma vzel s seboj moj lonček z zdrobovim kipnikom, se naproša, naj ga vrne. Samo tega imam in brez njega ne morem pripraviti jedi svojim otročičem. Zdrobov kipnik lahko obdržite. Lonček, prosim, postavite v desni kot. Zena inženjerja Veržinina.«

Ali: »Grazdanje! Kdo mi je ukradl lonec? Jo že dobim! Častna beseda, da bom tisti, ki je to storila, pokradla vsa drva!«

Poštenost, pravičnost, dostojnost — izgubljeni pojmi!

4. julija 1920.

Naš zavjedujući, Jakov Petrovič Kaplun, je bil danes v knjižnici aretirani in odpeljan kakor je bil, bos, samo v hlačah in srajci. Zakaj, nihče ne ve, on pa še najmanj. Ga bomo li še kdaj videli?

7. julija 1920.

Na koncu našega železniškega oddelka stojita dva vagona, ki sta določena za jetnike iz vagonkega mesta Najmanjši prestopok proti disciplini, zamuda službe, da, celo nebičvena napaka v spisu že včasih zadostuje, da pride krivec v zaporni voz. Je voz tretjega razreda, ki ima okna zavarovana s gosto železno mrežo.

Vsak dan obide komisar tire naše naselbine in vse pregleda liki ječar. Včeraj se je v bližini našega vagona »milostno« spustil v pogovor z neko žensko. Dejal je:

»Usmiljenja ni. Ali mislite, da vas zaradi vaših lepih oči nismo postrelili? O ne, golobčica! Premalo imamo izobraženih komunistov. Začasno morate ve nam služiti. Toda le pomirite se, ko vas do dobra izmозgamo, pridete vse na vrsto! Noben buržuj ne sme ostati živ! Kot pse vas bomo postrelili, vas bele ovratničarje, inteligentne prasice!«

Med pogovorom, ki ga je komisar »vignost« začel, se je tako razvnel, da je bil v obraz rdeč ko ogenj in mu je na tilniku debelo meso kot pri puranu greben nabrekli pod ovratnikom.

Z grozo sem čutila, da komisar, bivši mesar, ni izjavil s tem samo svojega zasebnega mnenja. In kako si vsi prizadevajo, da bi temu biku s potlačnim čelom in rumenimi derači kazali čim najprijeznejši obraz! Seveda, morali smo se ogniti vsega, kar bi moglo to zverino zdražiti, ki je go-spodar življenja in smrti tisočerihi!